

ERDÉLYI LAJKA

Ngs. Hamaszetter Róbert urnak
HUNGARIA, I., Disztér 2. tp.
Budapest

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak: Belföldön: Egész évre 800, fél évre 400, negyedévre 210, egy hónap 70 Lel.
Magyarországon: Egész évre 50 P., fél évre 25 P., negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Főmunkatárs
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

Erdélyt föl kavarta a kormány- párt elnöki tanácsában hozott kizárási határozat

Boila kiáltványa monarchikus érzésből fakadt

— mondja egy vezető erdélyi politikus

Bukarest. Saját tud. Az események súlypontja a tegnapi nap folyamán Kolozsvárra helyeződött át, ahol a pártelnökség kizárási határozata érthető izgalmat váltott ki.

Boila Zaharia kijelentette, hogy mihelyt hivatalos értesítést kap a kizárásról, fellebbezést fog felterjeszteni az illetékes fórumhoz, a párt végrehajtóbizottságához.

Ilie Lázár és Leucutia kizárása talán még nagyobb meglepetést keltett, mert a szigorúak erre a mértékére senki sem számított.

Pop Ionel, a ház alelnöke meg is jegyezte egy újságíró előtt:

— Ilyen körülmények között bármelyik órában bárkit sujtathat kizárási határozat. Az elnöki tanács egyébként — folytatta Pop Ionel, — figyelmen kívül hagyta, hogy Boila kiált-

ványa monarchikus érzésből fakadt, ami tökéletesen egyezik a nemzeti-parasztpárt programjával s így a kizárási indokolatlan.

Ezzel szemben a Dreptatea, a kormány hivatalosa így ír:

A megtorló intézkedést parancsolólag írta elő az a tény, hogy a kizártak súlyosan vétkeztek a pártfegyelem ellen. A kormánypárt, amelyre az ország sorsa intézésének nagy és súlyos felelőssége nehezedik, nem töltheti be hivatását, csak a szabadon vállalt, de szívósan megtartott pártfegyelem alapján.

A főfigyelem azonban most Maniu felé fordul, mert a kiáltvány szerzői és terjesztői a badacsonyi nyilatkozat óta csakugyan másodrendű tényezőkké váltak.

Maniu helyteleníti a kizárási határozatot

Kolozsvárról küldöttség ment Badacsonyba, hogy utasítást kérjen a teendőkre nézve. A Maniu-csoport parlamentárisai csak a jelre várnak, hogy Erdélyszerte kezdjék a propagandát Maniu mellett. De ez a jel még késik. A volt pártelnök az értesülések szerint arra intette híveit, hogy ne veszítsék el fejüket, mert az események a teljes hidegvér megőrzését ajánlják. Maniu helyteleníti a kizárási határozatot, mint ahogy helytelenítette a Boila kiáltványának elkobzását is.

Kolozsváron és Badacsonyban szüntelenül izgatott tanácskozások folynak, de a teendőkre nézve döntés még nem történt.

**Fantasztikus hírek Erdélyből.
Nyugalom Bukarestben.**

A sajtóban sok fantasztikus hír lát napvilágot. Így például a maniuisták szövetkezni

készülnek Protu professzorral és a vascárdistákkal; hogy Mihaiache Badacsonyba készül; hogy több maniuista parlamentárt felidéztek volna a kolozsvári ügyészségre, stb. Ezeket a híreket illetékes helyen nem erősítik meg, sőt óva intik különösen a bukaresti sajtót, hogy a kolozsvári magyar lapok híradásait készpénznek ne vegye. Illetékes körök ugyanis azt képzelik, hogy miután Maniu hívei kezéből kiesett a Patria vezetése, most ők a magyar lapokban helyezik el célzatos híreiket. Ezt Tilea mondta.

A helyzet tisztázását a napokban megtartandó badacsonyi kulturház felavató ünnepségektől várják.

Egyébként Bukarestben teljes a nyugalom s politikai körökben nem nagyon hiszik, hogy a maniuisták akciója veszélyt rejt magában a kormányra nézve.

Vaida miniszterelnök nem válaszolt a belföldi sajtó tudósítói által írásba foglalt kérdésekre

Bukarest. Saját tud. Illetékes helyen jelezték, hogy Vajda miniszterelnök a minisztertanács után nyilatkozni fog a sajtó képviselőinek a politikai helyzetről. Ezért a bukaresti román és az erdélyi kisebbségi lapoktól számos újságíró gyűlt tegnap a déli órákban a miniszterelnökségre. Megjelentek a külföldi lapok levelezői és a követségek sajtóattaséi is.

Vajda azonban a minisztertanács végeztével csak a külföldieket fogadta, míg a román és kisebbségi újságírókat kabinetfőnöke által arra kérte, hogy szövegezzék meg kérdéseiket s ő válaszolni fog.

A kérdőívek hamar el is készültek, de a

miniszterelnök válaszatlanul hagyta azokat és éjjel 11 órakor Calimanesi fürdőre utazott, hogy kipihenje betegségének és az utóbbi napok izgalmainak fáradalmait.

**Ducák nekikezdenek kormány-
buktató akciójuknak.**

Bukarest. Saját tud. Tegnap liberális értekezlet volt, amelyen elhatározták, hogy a párt teljes erővel csoportosul Duca köré. A Gheorghe Bratianuval való egyesülés gondolatát végleg elejtik és új lendülettel fognak kormánybuktató propagandába, amely az adott helyzetben eredményre kell, hogy vezessen.

Visszhangzik a templom...

Írta: Sulyok István dr.

A gyergyószentmiklósi nagygyűlés külső szépségeit elverte az eső. A rossz időnek köszönhetjük azonban azt, hogy ennek a szorongó összegyülekezésnek a belső szépségei és igazságai megrázó kifejezésre jutottak.

Az ősi kis város köves főterén biztató szavakra szomjasan állott a nép az oltár körül, amikor a hirtelen nekieredt zápor megzavarta a gyűlés megtervezett rendjét. A férfiak Szent Miklósnak a templomába gyűltek össze újból a beszédek meghallgatására, a féhélnép a zárda nagytermében.

A hatalmas templom színültig megtelt hallgatósággal: Erdély minden részéből összegyülekezett papokkal és urakkal s akiket első helyen kellett volna említeni, mert a legtöbben voltak: harisnyás falusiakkal. Székelyekkel, akiknek a törzsi különállóságuk és öntudatuk olyan az erdélyi magyarság testében, mint az emberében a szívnek a szervi önállósága és külön szerepe.

Már maga a helyzet is különös volt és szokatlan. Ünnepléses papi menet kivitte az Oltáriszentséget a sekrestyébe. A megszentelt hely megnyílt a komoly világi szó számára is. Régi korok emléke ébredezett mindenki benn. Azoké az időké, amikor ezeken a külső magyar részeken nem volt rikta esemény, amikor nem az eső, hanem a tatár elől kellett a templom vastag védőfalai mögé menekülni a falu népének.

Manapság nagy divat, hogy bizonyos színveket a szabad ég alá visznek ki előadásra, mert a térség, a természeti közvetlenség fokozza művészi hatásukat. Annak a drámának, amelyet Szentmiklóson mutattak be Isten és a világ színe előtt, a templomnak az ünnepléses csendje, a magas néma falak, a lassan szűrődő fény adták meg az igazi keretet.

Ebben a keretben sok mélyértelmű és nagyhatású szó hangzott el. Valamennyi között azonban a legnagyobb hatású és a legmélyebb értelmű az egyszerű székely gazdának, Szákács Balázsnak a szava volt.

A kistermetű, zömök férfi úgy állott a templom áldozópadjának a küszöbén, mintha népének a szívére lépett volna fel, hogy inkább érezzék, mint lássák. Magas homloka felett tar koponya. Alatta két szent haragtól villogó szem: a kioltott örökmécses helyébe másféle tűz, amely éppen olyan örök. A szabályos arc közepében kis magyar bajusz. Fekete zeke, abaposztó harisnya egészítik ki a külső képet. A képet, amely megteszteti magát a magyar népet: a komoly, kemény, hinni és lelkesedni tudó magyar népet.

Tizenöt percet beszélt. Egyszerűen és mégis zavartalan művészi formában. Szabadon, kötetlenül, a szívéből, mintahogyan az erdő hallatja a szavát, vagy a tenger. A felkészültség a gondolatokon érződött, de nem a szavakon és a mondatokon. A gondolatnak az értelme pedig csatlagott szerte a templomban: hol mint a szent láng, amely gyújtani és világítani akar, hol pedig mint az ostor, amelyik üz, hajt és büntet.

Ibsen írja, hogy költeni annyit tesz, mint

**FIGYELEM!
MEGJELENT!**

DSIDA JENŐ:

**MAGYAR KARAVÁN
ITALIÁN KERESZTÜL**

Az „Erdélyi Lapok” társasutazása résztvevőinek különösen kedves meglepetés. A heveszini leírásokkal gazdag úti beszámoló könyv
ára 75 lei.

Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

ítélni önmagunk felett. Mennyire igaz ez a tanítás arra is, amit a népvezetésnek a mestersege alatt kellene értenünk. Arra, aminek a közleket kellene megtöltenie.

Szakács Balázs ebben a csodálatos templomi beszédben ítélte önmaga és népe felett. Keményen ítélte. A szavak úgy csattogtak a lelkeken, mint hajdan, sok századdal ezelőtt talán éppen ugyanazon a helyen a vezeklőknek a hátán hasított véres csikokat az ostor. Hitványnak nevezte népét, hitványnak önmagát, mert a legkisebb szórakozás és testi kedvtelés is több volt eddig a számára, mint az egyház, a templom, az iskola: az az egész ősi kultúra, amelyet a székelyek földjén ez a három fogalom ezer esztendő óta jelent. Ebben az áhítatos környezetben, a komor templomi csendességben olyan volt ez, mint a nyilvános bünbánatnak az önmarcangoló, a megnyugvást kereső szava középkori időkben. Akkor is ekkora tömeg állotta körül azt, aki az Istennek és a népnek a színe előtt tépte le magát a bűnnek, a tespedt testiségnek, a gyöngeségnek a cifra köntösét. Akkor is a büntudat, a szégyenkezés, a megszülető jószándék fojtogatta mindenkiné a torkát, mint most.

Amikor a keménykötésű székely vezeklő szigorúsággal ítélte népe s önmaga felett, s elment addig ebben a könyörtelenségben, hogy a messzebb vidékekről összeseregletteket kivette az ítéllet alól, mert — amint mondta, — a távolabb élő magyarokat nem ismeri, megsejtteni senkit sem akar — a maga népének a bűneit azonban tudja s ezért ostromozza a hitvány szóval, — nagy bizonyosságot tett arról, hogy minden bűne, gyarlósága, sokféle elesettsége mellett nagy ennek a népnek a lelke s erős a hite Istenében és önmagában.

Ha körülnézünk s azt látjuk, hogy a

nemzeti érzés ma mindenféle nem jelent mást, mint émélygős öntömjenézést, a tömegek alantass érzéseinek tüzelését, erényeknek a hazug költését, a hiúságnak az átláptalálását az egyes embernek a testéről az egész népnek a lelkébe, — akkor azt kell éreznünk, hogy az a nép, amely az ő szemével és szájával — soraiból kiemelkedő fiaival — így meg tudja látni a maga bűnös igazi arcát is s ekkora erővel végig tud vágni öntestén az önvádnak szeges ostorával, — bizonyos sorsnak kell, hogy elébe nézzen és szebb jövődönnek, mert előbb fog észbe kapni és előbb fogja a helyes utat megtalálni, mint a többiek.

A beszéd elhangzott. Szokatlan ritka esemény: magyar katolikus templomban zúgott a

kemény férfi-taps. Nem volt semmi profán benne. Csak úgy hangzott, mintha az emberi hangoknak a villanyos nagyítói a szíveknek hirtelen, nagy dobogását szórták volna szerte.

A kistermetű székely pedig állott az áldozópád küszöbén s nézett az ezerfejű tömeg szemébe: vajjon lesz-e foganatja a szavának? Vajjon odahaza a falvakban a tanácsasztalnál, az adománygyűjtésnél lesz-e változás? Vajjon elég keményen sújtott-e az ostor, avagy élesebb ütések kellettek volna?

S hirtelen eszembe jutott, hogy miért olyan kicsiny az első magyar királynak erekléként érzött jobbkeze. Mert az egykorú krónika tanúsága szerint kicsinytermetű zömök ember volt, mint általában a magyarok.

Besszarábia erdőpöre a genfi Népszövetség előtt

A minisztertanács egyezségeit ajánl az erdőtulajdonosoknak. Egyéb minisztertanácsi határozatok az állástalan tanítók elhelyezéséről és a dobrudzsai román telepések kiterjesztéséről

Bukarest. Saját tud. Csak néhány soros közleményt adott ki a kormány a minisztertanács tegnapi üléséről.

Eszerint a minisztertanács ismét nem foglalkozott azokkal az eseményekkel, amelyek az egész politikai közvéleményt izgalomban tartják, hanem mindössze három, inkább adminisztratív jellegű folyóügyet intézett el.

Az egyikről Voicu Nitescu tartott ismertető előadást a Besszarábiában kisajátított erdők évek óta húzódo vitás ügyében, amelyekért az állam 1923-ban kibocsátott állampapirokkal fizetett. A volt erdőtulajdonosok sérelmesnek találták ezt az elintéztést. Tárgyalások indultak meg a kormány és az erdőbirtokosok képviselői között s a Jorga-kormány idejében már csaknem megegyezésre került a dolog, amennyiben az állam 6—700 millió vételárát kínált fel a kisajátított erdőterületekért.

A nemzeti parasztpárti kormány azonban megszakította ezeket a tárgyalásokat s annyira elmereskedett az ügy, hogy az erdőtulajdonosok, akik igazukat semmitőszéki döntéssel is alá tudják támasztani, a genfi Népszövetséghez fordultak panaszukkal.

Voicu Nitescu földművelésügyi miniszter egyezkedési tervet terjesztett elő, hogy az állam a kisajátítási időre, 1920-ra visszamenően is fizesse meg az 1923-ban kibocsátott

állampapírok kamatait. A minisztertanács hozzájárult ehhez a megoldási módozathoz.

Kérdés azonban, hogy a volt erdőtulajdonosok lemondanak-e ezután a népszövetségi panasz érvényesítéséről?

A másik kérdést Andrei közoktatásügyi alminiszter ismertette. A tanév megkezdésére való tekintettel számos állami iskolát javítani kell és új lehetőségeket kell nyitni az állás nélküli tanítók elhelyezésére.

A harmadik ügy ismét a földművelésügyi miniszter ügykörébe tartozik. A dobrudzsai törökök nagy tömegekben vándorolnak ki Törökországba és földjüket, vagyonukat potomáron vesztegetik el. Az állam már a kívándorlási mozgalom kezdetén elővételi jogot kötött ki magának, hogy így megkönnyítse Dobrudzsának románokkal való betelepítését. Voicu Nitescu ismertette a minisztertanács az ügy jelenlegi állását s megállapították a vételárát, amelyet az állam az elhagyott földdekért fizet, hogy azok ne kerülhessenek a dobrudzsai bolgár lakosság kezébe.

Zürichi zárlat. Párizs 20.27 háromnegyed, Newyork 358 fél, Brüsszel 72.17 fél, Milánó 27.28, Madrid 43.25, Amszterdam 208.57 fél, Berlin 123.35, Bécs 72.83 (57.75), Prága 15.34, Varsó 57.85, Belgrad 700, London 16.34, Bukarest 308.

Bogdán a besugó

Írta: Szalay László

Négyen laktunk kamasz diákok Czelle tanár úrnál: az öcsém és én, meg a két Buridán gyerek... A két Buridán gyerek azzal volt nagyra, hogy nekik Temesben jó néhány ezer hold fekete földjük volt s folyton gúnyoltak minket, akik csak alig hogy párszáz hold homokot szántottunk Pest megyében.

— Nekünk csak ménlovunk több van, mint nektek bírkátok és a csikókifutónkba az egész birtokotok elférne! — mondta röhögve Buridán Bogdán...

— Lehet, Bogdán, de viszont mi nemes magyar urak vagyunk, akik nem hajtatnánk veletek végig a városon egy csészán, nincs az az ezer hold!

— A mi kastélyunk nagy ebédlőjébe szőröstől-bőröstől elférne a ti egész tanyai viskótok!...

— Lehet, Bogdán!... Hogy azonban még se feledkezzél meg a nekünk magyar uraknak kijáró köteles tiszteletről, engedd meg, hogy képen verjelek!...

És ebben a pillanatban már el is csattant a nábob-várományos arcán egy akkora pofon, mint a pisztolydurranás...

A másik pillanatban már egymásnak estünk székkel, vonszálval, boxerrel s mire a

tanár úr berohant, már csöpögött a vér mindnyájunk fejről...

A tanár úr bezárta az ajtót, a kulcsot zsebreavágta és egy hüvelyknyi vastag nádpálcával elszántan nekünk esett... S mivel egyéb tudományja mellett tornatanár is volt, mint matadora a verekedésnek, félholtra csépett bennünket...

Mikor a nádpálcának csak a csutkája maradt a kezében, következett a jóvátétel: jött a néni és bejódolta az egymáson ejtett zúzásokát és hasításokat, aztán a nyakunktól a sarkunkig vizeslepedőbe csavart bennünket, mert a nádpálcától merő egy véres kolbász volt végestelen-végig a testünk...

— Most aztán elmélkedhettek, — mondta távozóban demokratikus diadallal a tanár úr, — ti ketten a nemesi kiváltságokról, ti ketten meg a nagybirtok előnyeiről!...

Bogdán lassanként hallatlanul meggyűlölt bennünket, Szalayakat s mint ilyen, egy különös gyalázatos dologra vetemedett: minden áldott nap beoldalgott az öcsém meg az én osztályomba, megkérdezte, hogy feleltünk-e s ha gyengén, vagy rosszul feleltünk, azt a körülményt besugta otthon a tanár úrnak s így sikerült egyszer, vagy kétszer elnadrágoztatni bennünket...

Na megáll, Bogdán!...

Egyszer este ülünk valamennyien az asztalnál és tanulunk... A néni vastag szemüvegen át meg-megrebbenő ajakkal ujságot olvas s néha szemüvegét a homlokára taszítva ellenőrzi, hogy tanulunk-e? A tanár úr ölbe téve a kezét, a két hüvelykujjával malmoz és szundikál közbe... Nekünk röhögő öröm nézni, hogyan alszik és hogyan malmoz mégis az ujjával s ha valamelyikünk megköszörül a torkát, fölriad és rémülten néz szét, de megnyugodva csakhamar ismét elszunyókál...

Egy felriadás után megszólal:

— Mama, te bölcös mama: feküdjünk már le!...

— Csak feküdj, de én megvárom, míg a gyerekek a leckét felmondják!...

És ismét belemélyed önfelédten a lapba...

Most aztán valami hallatlan dolog történt: Bogdán, amikor látta, hogy a néni önfelédten betűzi a lapot, addig köszörülgette halak a torkát, míg egyszer csak a tanár úr álmos szemét fölnyitotta... Csak ez kellett Bogdánnak, eléje tette a nyitott könyvet és halak, hogy a néni föl ne figyeljen, megszólalt:

— Tudom, tanár úr!...

— No, mondjad!...

Bogdán elkezdte hadarai a leckét, de csak súgva, hogy a néni meg ne riassza... S a lecke eleje ment is pompásan s a bácsi addig billasztotta halvesítőleg a fejét, hogy egyszer-

Diadalmaskodik az új kubai forradalom

Egy őrmester a fölkelők vezére. — Észak-Amerika hajóhadat küld a lázadó szigetre

(Havanna). Despedes kubai elnök az újabb forradalom vezetőivel alkudozásba bocsátkozott. Hajlandó a forradalmi bizottság kezébe átadni a hatalmat bizonyos kikötések fejében. A forradalmi bizottságról az a hír van, hogy ez még nem kommunista.

Newyorkból jelentik: A kubai újabb forradalmi események erősen nyugtalanítják az Egyesült Államokat. Roosevelt elnök utasította Swanson tengerészeti minisztert, hogy a legrövidebb úton siessen Kubába. A miniszter az Indianapolis fedélzetén pénteken érkezik Havannába.

Az Egyesült Államok admirálisai parancsot adott ki, hogy több hajóegység induljon Kubába. Santiagoba és Havannába eddig befutott hajóegységeken kívül több van már úton a forrongó Kuba felé.

Az új forradalom vezére, Battista őrmester bizalmasa volt Ferrarának, a nemrég elűzött Machado elnök hadügyminiszterének. Hogy az új kubai vezetők mennyire nem rokonszenveznek az Egyesült Államokkal, kitűnik abból a beszédből, amely az amerikai hajórajok befutásakor hangzott el. A forradalom vezetője ugyanis felszólította Kuba la-

kosságát, hogy vessenek véget a yenkik uralmának.

Washingtonban igen komolyan ítélik meg a helyzetet, mert most már bizonyossá vált az, amire eddig csak a beérkezett hírekből következtettek, hogy tudniillik Kubában a kommunista forradalom győzedelmeskedett. Tegnap délután már meg is alakult a népbiztos tanács, amelynek egyelőre öt tagja van. A hadsereg, amely tulajdonképpen ezt az

újabb forradalmat kirobbantotta, nem óhajik képviselőt a népbiztos tanácsban.

Megtámadják a kikötőben az amerikai hajókat.

Newyorkból jelentik: A helyzet Amerika és Kuba között egyre jobban kiélesedik. Több száz havannai kikötőmunkás, akik az „A. B. C.” nevű fasiszta irányú pártszervezet tagjai, a hajókat is kezdik rendszabályozás alá venni. Együttes támadással arra akarták kényszeríteni az egyik amerikai nagyvállalkozót és családját, hogy a hajóról, amelyre a forrongások elől menekültek, térjenek vissza a szárazföldre. Fenyegetésül fegyvert is használtak. Csak nehezen sikerült a kikötőbeni amerikai hajóknak a szervezet tagjait visszaszorítani.

Havanna területén ellentétek támadtak a győztes forradalmárok között. A szembenállók összeütközése minden pillanatban várható.

Herriot a vörös hadsereg tiszteletbeli ezredese

— Hir, amit mindenki elhitt, de amit később erélyesen megcáfoltak —

Moszkvából jelentik: Herriot volt francia miniszterelnököt Worosiloff szovjet hadügyi népbiztos a vöröshadsereg tiszteletbeli ezredese névezte ki. Herriot megaláztatottan köszönte meg a kitüntetést. Együttal katonai előmenetelét mintegy megmagyarázni akarta azzal az emlékezéssel, hogy ő volt aktív katonatiszt fia. Az ezredesi kinevezés híre különben Párizsban nagy meglepetést keltett.

Berlinben viszont a hírrel kapcsolatban nem minden ironia nélkül emlegetnek egy tiszteletbeli vörös tábornokot. Ugyanis Thälmann, a jelenleg letartóztatásban levő német kommunista vezér a vörös hadsereg tiszteletbeli lovastábornoka, tehát Herriot feljebbvalója.

Párizsból jelentik: A Matin Herriot vörös ezredessé való kinevezését közölve, a hír forrását úgy jelöli meg, hogy szerdán délután a szerkesztőséget felhívta telefonon egyik hírszolgálati ügynökség, amely közölte Herriot kinevezését. Mint utóbb kiderült, a hírt nem hírszolgálati ügynökség adta le, hanem egy álhírtérítő elem. Az egész dolog tehát csak misztifikáció.

Moszkvából jelentik: Herriot vörös-ezredessé való kinevezésének hírére az orosz hadügyi népbiztos a legerélyesebben megcáfolta.

Budapesti filléres-gyors 1200 utassal pénteken hajnalban érkezik Romániába. Kolozsvár. Saját tud. Péntek hajnalban egy 1200 személyes filléres-gyorsvonat indul Budapestről Romániába. A filléres-gyors utasai közül 450 Nagyváradra, 500 Kolozsvárra, 100 Szatmárra, 100 Bukarestbe és 50 Szovátára utazik. A vonat pénteken délután érkezik meg Kolozsvárra.

Tokióban a légi támadások ellen védkeznek

Az egyik ház tetején ködbeburkolt gépfegyverrel kísérleteznek a légi támadások kivédésére. Augusztus hónapban a japán főváros egész lakosságát foglalkoztatták a légi támadások elleni védekezés gyakorlataival. Négy napon keresztül keringtek a bombavető repülőgépek a város felett és Tokió lakossága megtanult minden elgondolható védekezést az ellenséges repülőgépekkel szemben

csak — elszunnyadt... Bogdán meg hadart tovább, de már csak össze-vissza, hasból szálmázva...

— Na, megállj Bogdán!...

Mikor elhadarta végig, — félszemmél folyton a néni felé pislogva, elvette a bőbítő báci elöl a könyvet és eléje tett egy másikat... És hetet-havat összehadarva, így mondta föl az alvó bácsinak négy tantárgyból a leckét...

— Na, megállj Bogdán!...

Mikor készen volt, elkezdte megint köszörfölgetni a torkát s az ijedten ébredő bácsinak odasúgta:

— Bácsi kérem, felmondtam mind a négyet, — lefekhetek...?

— Fölmondtad?... Igazán fölmondtad?...

— Föl...

— Hát akkor jól van, lefekhetsz!...

Na, megállj Bogdán!...

Elkezdett vetközni, mire az öcsém odasúgja nekem:

— Adjuk vissza a kölesönt: nadrágoltasuk el!...

— Megállj, — sugom én, előbb hadd vetközzön le egy szál ingre!... Hadd kapjon vissza kamatostól mindent!...

Vetközik Bogdán halkan, mint az árnyék... Kibújik a kabátból, nadrágból, cipő-

ből, mint a bőreből a kígyó, amikor vedlik, — és ott áll egy szál ingben, ágyba bűvársra készen...

— No, most! — intek az öcsémnek, mire az élesen nyerve megszólalt:

— Nini, te már lefekszel?!...

A bácsi fölriad, a néni összecsapja az ujját és néz fölhaborodva Bogdánra:

— Hogy mertél levetközni?!...

— Fölmondtam a leckét a bácsinak!...

— Igaz ez, papa?!...

— Hát izé: nekem is azt mondta, hogy fölmondtad!...

— Hát te nem tudod?!

— Ejnye már: hát én egy kicsit közben szenderegtem, te böles mama!...

— Ugy!... Szóval te az alvó bácsinak mondtad föl a leckét!... És tudod legalább?...

— I-i-igen!...

— Na, jó... Hát most aztán mondd föl nekem is... Hadd hallom...

Bogdán elkezdte a leckét... Nyiklott, nyaklott, hápogott, dadogott, előre-hátra...

— Hát ezt nevezted te tudásnak?... No, csak folytatd...

A bácsi végkép felébredt... Előrehajolt Bogdán felé és vészjelölőleg villogtak előbb még fáradtan pislogó szemei, mint a tigrisé...

Na, most Bogdán!...

Fölugrott és lenyalábol a szekrényről

vagy harminc nádpálcát... Ledobta őket az asztalra és dűhtől reszkető kezekkel kiválasztotta a legvastagabbat...

— Hát te, Balog Tuta, te Rózsa Sándor, — hát te becsaptál engem?!... Engem, a nevelőapádat?!... Engem, a te vezérő csillagodat, aki megosztom veled a falatom és a fészkeket?!... Ezért példásan fogsz lakolni fiú, hogy még a késő unokák is okuljanak!...

És teljes erejével rávetette magát Bogdánra...

Az nagyot üvöltött és villámgyorsan az ágy alá bújt... De a bácsi elkapta a lábát és kirángatta... S egyben elkezdte csépelni a pendelyét, egy tornatanár elszánt makacsságával...

A nádpálca hossza kilenc vékony fozslányá nyílt és tán még most is üti, ha a böles mama valahogyan le nem fegyverzi...

Belenyomtuk egy karszékre, ott fújt, lihegett, kapkodott levegő után... Bogdánra meg fölsavartuk a szokásos vizeslepedőt...

Tíz perc múlva megszólalt a tanár úr:

— Gyere ide abban a vizeslepedőben, te szegény Bogdán!... Ülj szépen az ölembe, osztán úgy tanulj!...

Aztán hozzánk, többiekhez fordult:

— Látjátok, fiúk, előttek a példa, hogy tanuljátok!... Ne hogy úgy járjatok, mint itt ez a szegény Bogdán!...

Az orvos levele

Asszonyom,

itt fekszik előttem egy fakult betűs régi könyv. 1682-ben Nagyszebenben jelent meg. Hogy alkalomadtán meggyőződjön, mesém hűségese voltáról, ide írom szerzőjének nevét és címét: „Vulpus. Zwo Wundersame Historia aus Ungarn”. Én most csak az egyik csodálatos História-ról számolok be — s ennek rendjén adom meg válaszatot kedves levele-re.

1674-et irtak Urunk születése után. A római szent Péter templomának öreg sekrestyéje lassan a templomba indult. A nagyhat felemelő magasztos áhítatában elmerülve, a feljáró keskeny résein ki-kikandikál s a napsugárban fürdő örök város csillogó háztengerét elnézegeti, kipihen magát és tovább megy. Amikor a fehér templom tornyába, nagy elcsodálkozására egy idegenviseletű ifjút talál ott, mély álomba merülve. Nagy volt a sekrestyés ijedelmé, hogy ki is az ifjú, merre hazája, ki fija-bornya. Nagynehezen valahogy felébresztette s az ébredő ifjú csak ámul-bámul, néz szerte-szét, mint aki semmiképpen sem tudja — még mindig álmodik-e, vagy már ébren van-e s arcáról leritt, hogy nehezen tudja megérteni helyzetét. Idegen szó csendül az ifjú ajkáról, de a sekrestyés latin beszéde — megteremti a beszéd közös nyelvét. Kérdés és felelet szaporán változtatják egymást, aztán a rejtelmy mindkettőjük előtt tisztán állt. Az ifjú Késmárki Kopeczky Mihály, diák, akinek régi vágya volt meglátni az örök várost — annak pompásánál, pompásabb templomait s mivel nem volt rá módja s hallomásból úgy tudta, hogy hűsvétkor a harangok Rómába repülnek, gondolt merészet és nagyot: elhatározta, hogy ő is velük repül. Felmászott a késmárki templom tornyába, az öreg harang belsejébe mászott s jó szorsan a harang nyelvéhez kötözte magát. És várt, várt. Eljött a sejtelmes, borús est, alig volt csillag az égen, merengve gondol a hosszú utazás és a várt gyönyörűségek örömeire, egyszer csak valami nagy rázkódást érez, mintha a toronyból a haranggal együtt széleseben repülne — és aztán többre semmire sem emlékszik — most itt van s a sekrestyés felébresztette...

Nagy feltűnést keltett Rómában a késmárki diák, Kopeczky Mihály utazása s a szent, a tudós papok, az öreg kardinálisok nagy álmélkodással hallgatták minden szavát... A diák Rómában maradt és Isten segédelmével szépen boldogult...

Ezt a csodálatos históriát lemásolni jónak gondoltam, mert segítségemre lesz — a feltett kérdés válaszául...

Nem akarom a félreértést — sőt megértést akarok szolgálni, felvilágosítást terjeszteni. Építeni és nem rombolni a cél. Mindaz, amit a gyermek lát, hall és fogékony lelke tapasztal, az első benyomások élményeivel és újságyszerűségekkel mélyen lelkébe vésődik.

Megelégedést, szépet, szeretetet, örömet, boldogságot lásson a gyermek az otthonnak mondott akár kunyhóban, akár palotában. Leike teljen meg az emberi érzések legszebbjeivel, hogy az első szép benyomások bőségéből jusson az élet vándorútján amúgy is sűrűn elénktoptanó nehézségek, bánatok, szomorúságok megadással teli eloiselésére. De ezenkívül bele kell oltani a hitet, annak minden erejét, annak minden szépségét. A hitet, amelynek magasan szárnyaló, csodás világára éppen a gyermeki lélek kibontakozásának ideje a legalkalmasabb idő. Az élet rideg és sokszor kegyetlen valóságait egy aranyfonál szőjje át, amelynek szálait a hit adja. A gyermeki lélek világát és annak alapjait a szülő rakja össze s ha az alap ingó és gyenge — mi lesz az évek pártató sora alatt!

Ne csodálkozzon el, hogy mint orvos így kihangsúlyozom a gyermek lelkének ápolását. Még az emberpalánta is lelkében épít s a külvilágból szed tapasztalatokat s ennek értékét nem egyszer az orvos látja — a legjobban és a legrosszabban. Azt kérdezte, hogy a nyiladozó értelmű emberket hogy neveljék? Erre a nagyon fűg és nagyon szűk kérdésre, talán mások, a jobban hivatottak megfelelőbben tudtak válaszolni. Összeirtak róla könyvtárakat: öreg föliánsoktól, ósdi betűkötőktől — a mai rotációs gép-monstrumig. Én, mint orvos, összesűrítve szeretném adni a legtöbbet. A megfelelő környezet, őszinteség, igazság, közbetkezetesség s ib mind szának, de az egésznek a hit aranyfonalával kell átépődnie. Láthatatlan nagy eszme fogja ösztönözze a gyermeki lelkét nyiladozást, hogy amikor a

A katolikus munkáskérdés a gyergyószentmiklósi nagygyűlésen

Gazdasági szervezkedés szükséges a hitbeli összetartás alapján. — Az eddigi szervezkedés sikeres előhaladása. Rajka Géza tanár előadása

(Gyergyószentmiklós.) A katolikus nagygyűlés megbeszélései között tartalmi fontosságánál fogva igen maradandó hatást gyakorolt az az előadás, amit Rajka Géza, temesvári tanár tartott a munkáskérdésről és a katolikus munkások megszervezéséről. Mély benyomást keltett, amikor kifejtette, hogy a munkásrétegek új vezetőket várnak, akik lelkileg is megnyugtatóbb irányba tudják terelni a megpróbáltatott embereket. Az előadásról néhány szóval megemlékeztünk már, de szükségesnek tartjuk annak bővebb ismertetését.

Közönségünknek minél behatóbban meg kell ismerkednie a munkáskérdés katolikus irányu felfogásával. Meg kell ismerkednie és aszerint kell a polgári társadalomnak is nagy szolidaritást kifejtenie a munkások iránt s ekként az összhangzó társadalmi fejlődést elérni.

Rajka Géza tanár előadását is ezzel a rendeltetéssel közöljük most részletesebben.

Fiedler püspöknek — mondotta dr. Rajka, — felemelt kézzel és kitárt szívvel sokoldalú és erőteljesebb megindítására vonatkozólag az ideai katolikus nagygyűlést történelmi jelentőségűvé teszi. Ennek a katolikus akciónak az akarása már régen ott él annak a generációnak a lelkében, amelyet Mailáth püspök sok évtizedes apostolkodása töltött el katolikus meggyőződéssel és a laikus apostolság égő vágyával.

Ennek a katolikus akciónak egyik hatalmas, jelentőségében talán alapvető ága a katolikus munkásszervezkedés, amelyet haladéktalanul és a legnagyobb eréllyel ki kell terjeszteni a romániai katolikus élet egész sikkjára. Ennek a szervezkedésnek sajátos célja a munkavállalatok gazdasági érdekeinek önzetlen és hathatós szolgálata. Ez a cél, amelynek végpontjába a Quadragesimo annanak új, kooperációs társadalmát helyezük, a munkásság összefogásával, munkaalkalmak közvetítésével és azzal szolgálható legjobban, hogy ha az egyesült munkásság összefogásában rejllő erő eseteként jobb munka- és bérvizonyok kivívására használjuk föl. Mivel pedig a katolikus

valóságban anyagi alakot ölt az élet során egy egész és igaz embert nyerjen vele az emberi közösség, a társadalom. A testi egészség soha sem minden, épségének, erejének leghatalmasabb védője a lélek s annak nagy tartalma a hit. Hogy ezt nem kell bizonyítani, azt hiszem már az életben érezte...

Azt a kérdést tehát, ami az emberke nevelésének legkezdetére vonatkozik, nem tudtam egész kimerítően megválaszolni. De talán az elmondottakból leszűrni a lényegét. És ha kihámozta azt, ami re e futó sorok szürke betűi sem egészében, sem részletében nem voltak képesek — akkor jusson eszébe levelem legelején csodálkozással olvasott esete a késmárki diáknak, Kopeczky Mihálynak, kit a hit csodálatos ereje a vándorló hűsvéti harang nyelvére kötözött, eljuttatta a csodás örök város meglátásához. És én kívánom, hogy a hit ereje másnál is teljesítse be a kívánság minden formáját, de ehhez elsősorban szükséges az, hogy minden szülő átérzeze, tudja és vallja — hogy a hit: az mindent pótol.

Elkalandoztam; de ha én nem is voltam és nem is vagyok hivatott szolgája és szószólója a hit jelentőségének, fontosságának, de mint a test egészségének egyik munkálója és gondozója — a hit erejét és csodás világát soha kétségbe nem vonhattam.

Várom további sorait, kész hiba

Dr. Schmidt Béla
(Marosvásárhely)

akció hatásának egyik alaptétele az egyes ágak működésének az okosság szempontjai szerint való összehangolása a katolikus Karitás által gyűjtött javakat a gazdasági vajadás eseteinek: munkanélkülieknek felségítésére kell elsősorban felhasználni; sőt ha a viszonyok úgy kívánják, kizárólagosan is.

A munkásoknak széles területeken való katolikus irányu megszervezése, fokozott elhelyezési lehetőségeket, míg a tevékenység haladéktalan fokozása annak a helyzetnek kihasználását fogja lehetővé tenni, hogy a mi munkásságunk józan s ennél fogva legnépesebb rétegei megunva a céltalan fenyegetéskedést és kiábrándulva eddigi vezetőiből, új, pozitív célkitűzések jegyében okosan és tisztakézzel dolgozó vezetők után áhítozik.

A kiszélesített katolikus munkásszervezkedés helyi vezérei gyanánt azokat jelölte meg az előadó, akikben a hivatás-szervezeten alapuló új rendiség átértése a szociális igazság iránti rajongással és helyes taktikai érzéssel párosul. Az ilyen papoknak és világiaknak a helyi akciók megindításánál a katolikus legényegyletekből lehet kiindulniok. Nem szabad elfelejteni, hogy Kolping elsősorban a céh-rendszer megbomlása következtében magára maradt iparos ifjúság gazdasági megsegítése érdekében szervezte legényegyleteit és ez a célja: katolikus szellemű gazdasági segélynyújtás a katolikus munkásmozgalomnak is. Ugyancsak a katolikus munkásszervezetek gazdasági célgondolatu kereteibe illesztendők be és pedig haladéktalanul azok a munkások, akik különböző hitbuzgalmi szervezeteinkben eddig is megtalálták vallási igényeik kiteljesülését, de gazdasági szempontból a különböző marxista szakszervezetekbe voltak kénytelenek érdekvédelmet keresni. Ennek a kiáltó ellentmondásnak haladéktalan kiküszöbölését szintén az elemi okosság parancsolja.

A munkaadók, sőt az egész polgári társadalom körében végzett felvilágosító és propaganda tevékenység aztán ezeknek a katolikus munkásegyleteknek olyan sikereket biztosíthat, amely lassanként mind nagyobb munkástömegeket fog a szervezet kereteibe vonzani. A katolikus munkásszervezeteket tekintse katolikus társadalmunk olyan végváraknak, amelyekben hitünk megvédéséért és egy szilárd alapokon nyugvó, jól rendezett társadalom kialakításáért folyik a harc a marxizmus haszonlesői és fanatikusai ellen. Siesünk a sáncokra — fejezte be szavait az előadó, — lássuk el végvárainkat bőségesen védelmi eszközökkel és megtartó felkészültséggel. Püspökeink pedig rendelkezjenek szociális érzékű, agilis papokat a veszélyeztetett pontokra, hogy a sikeres katolikus munkások révén is boldog népnek boldog pásztorai lehessenek.

Keresztény műveltség könyvtára:

BANGHA: A jezsuita rend és ellen-ségei. Füzve 70, kötve — 120 lei
MULLER: A római index. Füzve 60, kötve — 95 lei
P. OLASZ S. J.: Világproblémák. Füzve 45, kötve — 70 lei
VÉCSEY: A legújabb kor egyháztörténete. Füzve 90, kötve — 130 lei
BANGHA: Jellemrajzok a kath. egyház életéből. Füzve 90, kötve 130 lei

„Erdélyi Lapok“ könyvosztálya.

Megkezdődött Bécsben a katolikusok világgyűlése

Öt bibornok és huszonkilenc püspök van a résztvevők között

Bécsből jelentik: Csütörtökön reggel kezdődött meg Bécsben a katolikus kongresszus. Maguk az ünnepek hivatalosan már az este folyamán megkezdődtek. Bécs valamennyi templomában 1 óra hosszáig zúgtak a harangok, az ünnepség megnyitásának jeléül.

A pápa képviselőjében La Fontaine bibornos van jelen. Kivüle még három bibornok a nagygyűlés vendége: Hlond Németországból, Vredier Franciaországból és Serédi Jusztinián Magyarországból.

A főpapi részvevők közt ott vannak az osztrák püspökökön kívül a lengyel, a horvát, a magyar püspökök is. Erdélyből gróf Mailáth Gusztáv püspök, továbbá Svájból és Franciaországból is néhány egyházmegyének a püspöke.

Meghalt Anglia háborús külügyminisztere

— Hetvenóráig tartott a haldoklása —

Londonból jelentik: Lord Grey, Anglia háborús külügyminisztere, aki utóbb már teljes 70 óráig feküdt eszméletlenül, hosszas haláltusa után csütörtökön hajnalban kiszervezett.

Lord Grey egyike volt azoknak, akik a békeszerződéseket kitervelték és megszerkesztették.

1862-ben született, a báróságot nagyatyja után, 20 éves korában örökölte. 23 éves korában már liberális képviselő; 1905-ben külügyminiszter lesz s 11 évig áll az angol külügyek élén.

1914 augusztus 3-án az alsóházban mondott beszéde a háború kitörésére vezet Anglia és Németország között.

Kétszer házasodott. Fiú utód nélkül halt el. Címét és rangját senki sem örököli.

Hosszas, eszméletlen állapotban lefolyt haláltusa a felismerhetetlenségig eltorzította lord Grey arcvonásait, amiket csak a halál simított ismét nyugodttá.

Magyarországon csökkentették az egyetemi hallgatók számát. Budapestről jelentik: Hóman Bálint kultuszminiszter már megállapította, hány hallgatót lehet felvenni az egyetemekre. Lényegesen csökkent a budapesti egyetem orvosi karán az arányszám: ide a tavalyi 200 hallgatóval szemben csak 150 elsőévest írhatnak be. A hittudományi karon 50, a jogin 500, a bölcsészeten 350 hallgató és 60 gyógyszerészhallgató iratkozhat be. A szegedi egyetemen 200 jogász, 50 orvos, 90 bölcsész és 30 gyógyszerész. A debreceni egyetem református teológiai karán 50, a jogon 150, az orvosin 50, a bölcsészeten 80 hallgató felvételét engedélyezték. Pécsen az evangélikus teológián 50, jogon 200, orvosin karon 50, bölcsészeten 50 hallgató vehető fel. A műegyetemen 60 mérnök, 25 építész, 100 gépészmérnök, 20 vegyész, 50 közgazdasági hallgató az engedélyezett szám. A budapesti egyetem közgazdasági karán 300 elsőévest vesznek fel. Az egri érseki jogi liceumba, a kecskeméti jogakadémiára és a miskolci jogakadémiára egyenként 80-80 hallgatót lehet fölvenni.

MIT REJT A JÖVŐ?
Maifelségek élete és jövője.
 G. L. BOUE után franciából fordítva
 Ara füzve 27 lei és portó.
 Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

Bolgár-román egyezkedések Dobrudzsa fölött

A dobrudzsai térszerzés fejében Bulgária belépne a kisantantba. Híresztelések Titulescu szófiai utazása háttéréről

Bukarest. Saját tud. A *Curentul* közli a *Nezavisimost* című bulgár lap bukaresti híradását, amely szerint Titulescu rövidesen Szófiába utazik, hogy tárgyaljon a bulgár kormánnyal azon engedmények ügyében, amelyeket Románia Franciaország nyomására Bulgáriának tenni készül.

Ez engedmények volnának: Dobrudzsa egy részének önkéntes átengedése a bulgár kisebbség számára; a német kisebbségekhez hasonló jogok biztosítása, továbbá a román kormány beszünteti Dobrudzsának románok-

kal való betelepítését.

Mindennek fejében pedig Bulgária belép a kisantant szövetségbe.

A *Curentul* légből kapótnak mondja ezt a hírt, mert Titulescu szófiai utazása, mint ez már régebben nyilvánvalóvá vált, nem fog bekövetkezni.

A közeledés a két ország között, — írja — annál valószínűtlenebb, mert a bulgár kormány az utóbbi időben minden román ajánlatot figyelmen kívül hagy, sőt szerződéses kötelezettségeit sem teljesíti.

Cáfolatok ellenére is kormányválság van Ausztriában

A nemzeti szocialisták és a nagynémetek kormánybárlése végett egyezkedő tárgyalások folynak

Bécsből jelentik: Félhivatalosan erősen cáfolják azokat a híreket, amelyek Dollfuss kancellár és a szövetségi kormány lemondási szándékáról beszéltek. Kormányrendeletre elkobozták a *Daily Express*-nek azt a példányát is, amelyik a hírt világgá röpitette. A cáfolatok azonban korántsem nyugtatták meg Bécs lakosságát, akik körében igen nagyfokú nyugtalanság lett urrál.

A nemzeti szocialista hajlandóságú Landbund, amelyet a szövetségi kormányban Winkler alkancellár és Schummy belügyminiszter képvisel, tárgyalásokat folytat a kor-

mánnyal a megegyezésre. A Landbund igyekezete főként arra irányul, hogy a nagynémet párt, amely magáévá tette a hitleri elveket, vegyen részt a kormányzás munkájában. Már meg is nevezték Schurr volt igazságügyminisztert, mint akit a kormányban a nagynémet párt képviselőjeként óhajtanának látni.

A Landbund tagjai már odáig mentek a nagynémetekkel való megbeszélésben, hogy a rendelkezésükre álló belügyi tárcát is felajánlották a nagynémet pártnak, csak hogy az belépjen a szövetségi kormányba.

Nem lesz bankállamosítás Németországban

— Schacht birodalmi bankkormányzó nagyjelentőségű beszéde —

Berlinből jelentik: Berlinben szerdán délután bankügyi értekezlet volt, amelyen Schacht dr. a Birodalmi Bank kormányzója elnökölt. Megnyitó beszédében jelentőségeltjes észrevételekkel fejtegette a bankügyek államosításának a kérdését.

— Sokan vannak — úgymond, — akik a bankügyet teljes államosítást követelik. Tény az, hogy az állam egyre nagyobb mértékben nyúl bele a bankok ügyeibe, meg kell azonban vizsgálni, hogy vajjon a tökélepképződést és a hitelügyeket ki lehet-e venni a magánkezekből? Ha ennek a tüzetes vizsgálatnak — minden fontos körülmény és érv szem előtt tartása mellett — az lesz az eredménye, hogy sem a bankügyi tevékenységet nem lehet a magánkezekből kivonni, sem pedig az állami ellenőrzést nem lehet nélkülözni, — meg kell állapítanunk a határt, meddig engedhetünk szabadkezet a magánosoknak és meddig terjedhet az állam ellenőrzésének lehetősége.

A kisantant is Németország fegyverkezését akarja ellenőriztetni. Amerika Franciaország leszerelését kívánja.

Prágából jelentik: Prágai körökben úgy tudják, hogy a kisantant nyomtatékos felhívással fordult az angol és francia kormányhoz az angol és francia tárgyalások alkalmából. A felhívásban előadta, milyen nagy érdekek fűződnek a Németországgal szemben alkalmazandó leszerelési ellenőrzés hatékony voltához.

Prágában azt is tudni vélik, hogy Anglia és Franciaország már megegyezett egymással

a Németország elleni leszerelési ellenőrzés tekintetében.

A sajtó különben most is élénken foglalkozik a küszöbön álló párizsi tárgyalásokkal.

A *Daily Telegraph* szerint a tárgyalások legfőbb pontja az angol tervezetnek a maghatalmak tényleges haderejére vonatkozó határozata lesz. Normann Dawis és Sir John Simon beszélgetés során Normann Dawis biztosította az angol külügyminisztert, hogy az Egyesült Államok hajlandó támogatni a fegyverkezési ellenőrzési javaslatot. Azonban ennek a fejében azt kívánja, hogy Franciaország és a többi katonai államok bizonyos mértékben maguk is hajtsák végre a tényleges leszerelést.

Georges Leygues francia tengerészeti miniszter

meghalt 76 éves korában. 1885 óta megszakítás nélkül tagja a francia kamarának. 1920-ban rövid ideig miniszterelnök is volt.

Küzdés a magyarságért Amerikában

Magyar sziget egy amerikai világvárosban. „Father Láni” apostoli munkája az óperencián túl. Könyvek között fogadják a szociális testvért Amerikában.

Los Angeles magyar plébánosa sorra járja a bánsági községeket és „filmüdvözleteket” visz hiveinek

Temesvár. Saját tud. Érdekes vendége van Temesvárnak. Metzger Márton dr. prépostnál szállt meg egy amerikai magyar pap. És tulajdonképpen bánsági. „Father Láni”, ahogy odaát, az óperencián túl, Los-Angelesben szel-
tében-hosszában hívják. Láni Mátyás annak idején Temesváron végezte tanulmányait, itt is szentelték pappá, Rékáson volt plébánia-adminisztrátor, majd Jugoszláviában működött. S egyszerre Amerikába ment. Fialatos tetterő duzzadozott benne és odaát tényleg nagy munkát végzett. Virágzó plébániája van ma, de azt a plébániát „egészen elől” kellett kezdeni. S tán nem is a plébánia egymaga a fontos. Hanem veszendőnek indult lelkeket toborzott abban össze, amerikai nagyvárosban veszendőbe menő magyarokat. Akik tőle hal-
lották újra a magyar szót és magyarul az Isten igéjét. Három évtized óta először. És ma úgy örülnek, hogy megjött a körükbe Father Láni s annyi szeretettel, ragaszkodással csüngenek a papjukon, hitközségükön... Láni Mátyás most püspöke küldetése értelmében jár el a vén Európában, de nagy útja során is csak a hiveire gondol. Így jutott most el Temes-
várra.

Hat esztendő — egy világ.

Régi ismerősökként üdvözölnék egymást. Derék egy szál ember ez a losangelesi magyar pap. Hat éve van kinn Amerikában.

— Aránylag nem is sok — mondja, — de mintha ez a hat esztendő egy egész más világot jelentene. A mi népünk, pedig még hat

A jövő generáció — elveszett a magyarságra nézve...

— S a kised iskola és társasotthon már az első évben kicsinynek bizonyult. Az általános kívánságnak engedve, újat építettem. Az új, nagy hitközségi házban van nagyterem, magyar motívumokkal díszítve. Modern szin-paddal, öltözőkkel, tornateremmel, fürdőkkel. Valóságos kulturház. Vendéglővel is kapcsolatos, anélkül el sem lehetne képzelni. Erkélye is van. És mindezt a hitek áldozatkészségének lehet betudni. Egyházi adó nincs, csak önkéntes adomány. Egyháziakban népképviselőt nincs. Sem egyháztanács, sem gondnok. A plébános évente nyilvános beszámolót tart hivei előtt, elszámol az utolsó fillérig, a püspök vizsgálja felül. És mégis: a hitközség — szociális centrum. Minden ott játszódik le, ami a hitek életében fontos: esküvők, mulatóságok, előadások. És oktatjuk, a szociális testvérekkel egyetemben, az ifjúságot. Magyar szóra. A németek német szóra. Oriási távolságok, templomnál, iskolánál egyaránt számottevők. Gyalogosan nem is lehetne megtenni az utat. Villamos meg tekintetbe se jó sokaknál. A fő azonban: az autó. Az autó nálunk tudvalevően nem luxus, hanem szükséglet. A hitek szétszórtnak laknak a nagy városban.

— A gyermekekkel iskolát tartok minden szombaton, amikor nincs angol oktatás. Sajnos, meg kell állapítanom: a tengerentúli szakadt magyarok gyermekei elveszték a magyarság számára. Az öregek meghatva, könyves szemmel fogadják, amikor magyar szóval köszöntöttem be hozzájuk. A gyermekek azonban: angolul tanulnak az iskolában, pajtásikkal angolul beszélnek, az üzleti, a mindennapi életben csak angol szóval tudják megállni a helyüket. Pedig szépen írnak, olvasnak már a mi kis iskolánkban magyarul. De egymás közt még sem így beszélnek. S aztán sok helyet a családi élet sem olyan, amilyennez mi vagyunk szokva. A családanya is munkába megy s így máris nincs meg a legmeghitebb, legbensőbb családi kötelék. Különösen az utóbbi válságos évek idején, majd amikor a bankok olyan csunyánul, sorra tönkre-

esztendeje körükben működtem, mintha egészen idegen volna előttem. Mert tényleg más világ van odaát és mássá formálja az embereket. Milyen gyorsan formálódhatik át az ember „amerikai vágásúvá”... Tulajdonképpen Bridgeportra kaptam annakidején meghívást. Ez Newyork mellett van. Majd elfogadtam a los-angelesi püspök megbízását: Los-Angelesben magyar hitközséget alakítani. Tényleg meg kellett azt „alakítani”. Hogyan ment ez? Vettem három házat. Az egyiket átalakítottam plébánialakká. A másikból később átépítéssel és hozzáépítéssel meg lett a templom, a harmadikat pedig iskolának s a hitközségi tagok társas otthonának szántam. A hiveket úgy kellett hozzá toborozni. A püspök intenciója volt: visszanyerni és megtartani a katolikus Egyháznak azokat a magyarokat, akik veszendőbe mentek... Miután meg annakidején, amikor kivándoroltak, nem értették az ország nyelvét s így a prédikációkat sem, egyáltalán elszoktak a templomtól, vallástól. Tizenhárom családdal kezdtem a munkát. Propaganda kellett. Csekély számú hiveim is segítségemre voltak. Egyik szólt ennek, a másik meg amannak. S a toborzás közben jöttem rá arra, hogy németek is vannak ugyanolyan sorban. A régi Magyarország területéről svábok. Bánságiak, bácskaiak. A magyarok leginkább Vas-, Szabolcs- és Abauj vármegyékéből származtak el. Huszonöt, harmincével ezelőtt. De hogy jöttek, egyszerre, amikor megkezdtem a lengyel templomban a misézést! Meg a magyar s a német prédikációkat, imákat! Ma kétszázötven, kétszázhatvan család tartozik a plébániához. S hogy ragaszkodnak templomukhoz, egyházukhoz. Merem mondani: papjukhoz is, amint hogy én is egy vagyok velük...

Szociális testvér a kormánykeréknél.

— A gyermekeket oktatásra magunk gyűjtjük mindig egybe autón s úgy szállítjuk őket haza — mondja Father Láni. — Nagy segítségemre vannak a szociális testvérek. Innen valók. Nagy tekintélyük van, akár mind átvinném őket... Klotild testvér már négy esztendeje van Los-Angelesben. A testvérek — „hitközségi testvérek” — mindenféle plébániai ügyet végeznek, az irodai munkálatokat is és foglalkoznak a gyermekekkel. És család- és

Amerikai plébános — filmfelvevővel járja a világot...

Father Láni Péter és Pál napján indult el „hazulról”. Most már Los-Angelesben van „odahaza”, hiszen amerikai állampolgár is. Megbízata van püspöktől Németországban a gregorián-zenét tanulmányozni s Bécsben a Wiener Sängerknaben intézményét. Mivel hogy a los-angelesi fiuszemináriumban be akarják vezetni s nívósan művelni a gregorián-éneket. S útközben egy kis vargabetűt engedett meg magának. Járt Magyarországon és Jugoszláviában, ahol szüleit is meglátogatta, de meglátogatta a hivei hozzátartozóit is. Mintha a világ legtermészetesebb dolgáról volna szó, magyarázza:

— Hiveim karácsonykor filmfelvevővel leptek meg. Azóta filmfelvételeket készítek mindenről. Minden ünnepségünkről, lakodalomról. A másolat archívumba kerül. Megcsináljuk így, filmen az egész hitközség történe-

gyermeklátogatásokkal buzgólkodnak. A németekkel Iványi Angéla testvér foglalkozott, aki resicai s aki most visszakerült Temesvárra. Ugy fogadták, hogy az elnökünk, aki pedig ember a talpán, a köszöntő közben zokogni kezdett s aztán egy szó sem jött ki többet a torkán. Angéla testvér volt a sofőrünk. Amikor összetoborozta az iskolásokat, hatvan kilométert is megtett. De volt idő, hogy ilyen alkalommal kétszáznegyven—kétszázhatvan mérföldet tettünk meg össze-vissza a városban. Az vagy ötszáz kilométert Van Szent István magyar királyról elnevezett egyesületünk a magyarok és Szent Imre hercegről (Sanct Emerich-Verein) elnevezett egyesületünk a németek számára. A hitközség keretén belül a tagok betegség és halálesetre vannak bebiztosítva, legutóbb az ifjúságot is bevontuk a biztosításba, most megkezdjük a gyermekek bevonását is. Különben megértő atyánk Cantwell püspök, aki minden nagyobb ünnepségünkön meglátogat bennünket és főpatronusunk Monsignore Cawley, püspöki vikárius.

A földrengések miatt a világ- városban: fából van a templom

Father Láni úgy gondolta, hogy ezzel már mindent elmondott. Azonban a további beszélgetés során is egyre újabb érdekességek váltakoztak. Szóba került újból a hitközségi kulturház, meg a templom. A kulturházban nagy festmény: Szent István. Kende Géza nagybecskereki festő műve. S még egy hatalmas freskó, ugyancsak a hullban: Hungária. Ezt meg Fellegi Emil temesvári festő alkotta. A kulturház — miként a plébános mondja: „sajnos” kőből van. Hogy-hogy sajnós? Hát úgy, hogy napirenden vannak a földrengések. Legjobb fából építkezni. Fából van a templom is, meg a plébánialak is. Annyi a földrengés, hogy az ember már egészen hozzászokott. A legutóbbi földrengés idején négy hétig rengett az egész minden. Március elején, amikor az első, hatalmas földrengések jelentkeztek, vagy kétszázhatvanan pusztultak el. A város déli részén majd minden ház beomlott, vagy súlyosan sérült. Az emberek három hétig a szabadban, sátrak alatt tanyáztak s nem mertek a házaikba betérni. Láni Mátyás hiveinek nem történt semmi bajuk. Egynémelyiknek a háza megrongálódott. Szóba került Cox pittsburgi plébános is, aki annakidején, mint emlékeztetés, a munkanélküliek gigantikus menetét vitte Washingtonba.

— Hogy Father Cox az Egyesült Államok elnöke lehetett volna, azt mégis kétségbevittem, — mondja Father Láni. — Amerika főleg protestáns és — pogány. Van husz—huszonkétmillió katolikus szétosztva. Az Egyesült Államok lakossága százhuszmilliót tesz ki. Am tmit Father Cox véghezvitte: nagy dolog és óriási feltűnést keltett. Hogy egy katolikus pap oda mert lépni az egész világ színe elé s egyenesen az Egyesült Államok elnökéhez vezette a munkanélkülieket. Ha nem áll az élükre — az volt általában a felfogás — széjjelzúzzák Washingtont. O azonban az ő higgadságával impozáns és önéreztetés manifesztációvá alakította az akciót és nagy szenzáció is volt a kemény beszéde: az igazság s a munkanélküliek érdekében.

Es szóba kerül Denk Rezső is, aki valamikor, mint Láni elődje, Rékáson plébános volt és szintén Amerikában működött az Ur szóléjében. Eredetileg Kanadába ment, majd az Egyesült Államokban volt plébános. Alfán, egy bányatelep magyarjainál s most tanár a franciskánusok szemináriumban. S az angol papokról esik szó, akik igen kedvesek, s jórészt Rómában, Freiburgban, Innsbruckban, esetleg Belgiumban, Irországból végeztek tanulmányaikat. Igen értékes egyházi férfiak

tét... S útközben is filmeztem. A tengeri utat, megymást. S üzeneteket vittem a hitek hozzátartozóinak. S a hiveimnek filmüzeneteket viszek a tengeren túlra. A hozzátartozókat, szülőket, testvéreket lefilmezem. S akik meghaltak, annak sirját veszem fel a temetőben... A távolraszakadtak hadd lássák szeretteiket... hogy élnek, mozognak... milyen meghatóttak, amikor tudják, hogy milyen célra készül a film... vagy az elhunytak sírhalmát lássák legalább...

S amikor ezeket mondta Father Láni mindkettőnk úgy meghatótt valami. Könynyezni lehetett volna... Schiff Béla.

Magyarok! Olvassátok és terjesszék a legészintébb magyar napit

Erdélyi Lapok

HIREK

Központi szerkesztőség:
Oradea—Nagyvárad, Str. Regele Carol II. 5
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13. — Telefon 802.

1840
szeptember
7

Károly Gy. Hugó születése

A szabadságharc utáni magyar irodalom, tudomány csak lassan eszmélt fel a kábultságból. Ebben a nehéz időben nőtt fel Károly Gy. Hugó, ez a debreceni születésű kiváló tehetségű premontrai paptanár, irodalomtörténeti és egyházi író. Még csak papnövendék volt, amikor feltűnt irodalmi tehetségével. Az irást Nagyváradon kezdte s jobbra esztétikai, tanügyi, irodalomtörténeti és szépirodalmi dolgokkal foglalkozott. Azok közé tartozott, akik hitük minden melegevel, meggyőződésük minden erejével s tudásuk gazdagságának felidrásával igyekeztek a magyar közönséget egyrészt a levertségből és pesszimizmusból felrúzni, másrészt pedig a művelődés útjára terelni. Károly Gy. Hugó a premontrai rend tagja volt, mint Mécs László, csak hogy ő nem a szélesebb tömegekre jobban ható költészetet művelte, mint Mécs, hanem a tudomány, az esztétikai irodalom, az irodalomtörténet akadémikusabb ágait. Így népszerűsége sem érhetett el a maga idején a Mécs László nagy népszerűségét. Pedig Károly Gy. Hugó, aki hosszú ideig, mint a kassai főgimnázium tanára működött, sokat írt a Marosvásárhelyen megjelenő „Erdély” c. lapba, de a Nagyváradon, Debrecenben és Kassán megjelenő lapokon kívül a pesti irodalmi és tanügyi lapokba is sokat dolgozott. Nagy gondot fordított a felsőbb iskolai művészeti és irodalmi képzésre s ilyen irányú könyveivel újat tört a művészeti oktatás számára. Egyházi beszédei messze földön híresek voltak. Nagyváradon 1872-ben jelent meg egy érdekes hitekölcsei könyve, amelyet Heckenast is kiadott. Lebilincselők üléirásai is, amelyeket az Adrián tett utazásairól írt. Ő adta ki a Felvidéki Múzeum-Egylet első évkönyvét is, 1872—73-ban.

Lapunk legközelebbi száma a Kis-Boldogasszony napja miatt szombaton délután jelenik meg.

Vandál merénylet Erzsébet királyné jánoshegyi szobra ellen. Budapestről jelentik: Megdöbbentő vandalizmus történt a jánoshegyi Erzsébet-kilátónál az elmúlt éjszaka. A kilátónál elhelyezett Erzsébet királyné-szobrot, amely Glück Frigyes, a Pannónia szálló egykori tulajdonosának ajándéka és Kisfaludy Strobli Zsigmond remeke, ledöntötték alapzatáról, szétdarabolták és elszállították. A rendőrség bevezette a legerélyesebb nyomozást a tettesek kézrekerítésére. Az a gyanu merült fel, hogy a bronzszobor értékes anyagára volt szüksége a rablóknak. A környék lakói elmondották, hogy ma hajnalban három kerékpáros fiatalembert láttak nagy csomagokkal megrakodva a jánoshegyi kilátóról lefelé haladni. A rendőrség most a kerékpáros fiatalemberek után nyomoz, mert az a gyanu, hogy ők követték el a vandál merényletet.

Szérum vakbélgyulladás ellen. Paul Vincent professzor, a francia tudományos akadémia tagja új szérumot talált fel, amely igen hatásos gyógyszernek bizonyult vakbélgyulladásos betegeknek.

Csak kisebbségi nyelven nem lehet reklámozni. Temesvár. Saját tud. A sziguranca emberei feltartóztatták és a rendőrségre vitték egy német könyvkereskedés reklám kocsiját, amelyen a következő felirat volt: Német diákok könyveiket német könyvkereskedésben vásárolják. A rendőrségen tünt ki azután, hogy azért tartóztatták fel a reklámkocsit, mivel a szöveg csak német nyelven volt felírva. A könyvkereskedő ellen a kihágási eljárást megindították.

Ezer méter magasból lezuhant egy katonai repülőgép az apahidai állomásra

Kolozsvár. Saját tud. Csütörtökön délelőtt 11 órakor a szamosfalvi repülőosztág egyik gépe az apahidai állomás mellett lezuhant. A duplafedelű brassói gyártmányú gép, amely 1000 méter magasságból hullott le, magával sodorta az állomás fedelének egyik részét is. A pozdójává zúzódtott gép roncsai alól a vasúti munkások eszméletlenül húzták ki a súlyosan sebesült két pilótát. Barsan hadnagynak egyik szeme kifolyt, a homlokán hosszú zúzott seb van és egyik lába eltört. Teodorescu hadnagy súlyos belső vérzést kapott és mind a két lába eltört. Első segítség után a két pilótát különvonattal szállították a kolozsvári sebészeti klinikára.

Balilla káplánok Olaszországban. A Szent-szék és az olasz kormány között létrejött egyezés folytán minden ifjusági Balilla csapat lelkivezetőt kap egy Balilla káplán személyében. Az olasz kultuszminiszterium e célra 545 káplánt nevezett ki a Balilla szervezetek lelkivezetőjül. Kisasszony napján XI. Pius pápa a Szent Péter templomában mond szentmisét a fasiszta ifjusági szervezetek részére.

Ötvenkét esztendeje nem evett húst. Különös ünnepekre gyűltek össze a bécsi vegetáriánusok az egyik ismert étkezéjükben. Lelkes tünnettessel ünnepelték itt a 80 esztendő Grossmann Nándor kereskedőt, aki több mint fél század óta vezető tagja a bécsi vegetáriánus társadalomnak és kerek 52 esztendeje egyetlen falat húst sem evett.

Óriási erdőtüzek pusztítanak Angliában. A nagy szárazság és a szokatlan hőség következtében Anglia több helyén erdő- és cserjefüzek pusztítanak. A legnagyobb ilyen tűz az éjszaka Aldershot környékén tört ki; itt tíz négyzetmérföld területen elpusztultak a fák. Az aldershoti katonai táborból ezer katonát kivezényeltek a tűz oltásához. A lángok 15 mérföldnyi távolságban bevilágították a környéket. Warehamban már 24 óra óta pusztít a cserjefűz. A News Chronicle jelentése szerint a környéket elárasztó füst miatt több vonat csak nagy késéssel tudta folytatni útját.

Vakmerő rablás villanyóra vizsgálat ürügye alatt. Temesvár. Saját tud. Vakmerő rablást követtek el csütörtökön Jorgovits Milán szijgyártó mehalai lakásán. Egy fiatalembert, kezében könyvvel, beállított Jorgovits lakásába, ahol abban az időben csak a szijgyártó felesége tartózkodott. Azzal az ürüggyel, hogy a villanyórát jött megvizsgálni, bement a szobába és hirtelen pisztolyt fogott a megrémült asszonyra: Pénzt vagy életet. Jorgovitsné ijedtében átadott 4000 lejt, ami azonban nem elégítette ki a vakmerő rablót, hanem kutatni kezdett a lakásban. Közben azonban az asszonynak sikerült az urvarra, majd az utcára menekülnie és fellármázta a szomszédokat, de addig a rabló a kerten keresztül elmenekült.

Kifizette előre a bért, mégis kilakoltatták. Kolozsvár. Saját tud. Megírta már az Erdélyi Lapok, hogy a kolozsvári sétatéri pavilon átalakításával kapcsolatban a művészeti főiskola helyére a néprajzi múzeumot telepítik be. Az eddigi bérlőt, Suboticiut amikor felszólították, hogy költözzön ki, felmutatta a várossal kötött bérleti szerződését, amelynek értelmében 1934-ig bérlő a pavilont s a bért már előre ki is fizette. Tegnap délután 5 órakor egészen váratlanul megjelentek a városi végrehajtók és az összes butorokat kihurcolták. Subotici kijelentette, hogy súlyos kártérítési pert indít a város ellen.

TÓTH TIHAMÉR
REPREZENTANS MŰVEI:

- Krisztus Király 250 lei
- Tíz parancsolat I. rész 250 „
- Tíz parancsolat II. rész 250 „
- Hiszek egy Istenben 250 „
- Hiszek Jézus Krisztusban 250 „

Az öt könyv együttes megrendelése esetén porto nincs.

„Erdélyi Lapok” könyvosztálya.

Időjárás. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint a várható időjárás a következő 24 órára: változékony idő várható, némi hőemelkedéssel. Helyenként eső.

A „Gerle 13” diadalmas útja. Londonból jelentik: Bánhidya Antal magyar repülő a „Gerle 13” nevű sportrepülőgépen Koppenhágából 6 óra 45 perces idővel Croydonba érkezett.

Temesvár földalatti titka. Saját tud. Temesvár ingoványos, majd többszörös várépítéssel össze-visszaturkált talaja sokminden titkot rejt magában. A belvárosi Lonovics-utcában, egy építkezés munkálataival kapcsolatban érdekes felfedezésre jutott Lázár László műépítész. Az alap ásásánál megállapította, hogy harmadfél méternyire a járda alatt gyönyörű termőföld található. Ami fölötté van: mind feltöltés! Anyit jelent ez, hogy valamikor harmadfél méternyire a mai temesvári Belváros szintje alatt szántottak-vetettek az emberek. És rendszeres termőföld réteg van a mélyben: éppen úgy egy méternyi a magassága, mint akár kinn, a város periferiáján a használatban lévő szántóföld. Lázár építész azt a körülményt, hogy a mai építkezés helyén fennállt régi, masszív épület megroppant, úgy hogy le kellett bontani, annak tulajdonítja, hogy az azelőtti építész nem kutatta a talajviszonyokat kellően és a feltöltött rétegbe építette az alapokat, minden különös erősítés vagy pilóták nélkül. A felfedezés már csak azért is érdekes, mert tényleg következtetni lehet belőle, hogy még sok ismeretlen titkot rejt itt a föld méhé. A tudósok nagy száma megállapítja, hogy Temesvár helyén kellett valamikor annak a római telepnek lennie, amelyet Zarubaranak hívtak. Eddig azonban, magán a terepen, ennek még semmi nyomát-bizonyítékát nem találták. Lehetséges, hogy ezek a bizonyítékok is még fel nem fedezve fekszenek a mélyben.

Elfogták a sajtóvámos plébános gyilkosát. Budapestről jelentik: Emlékezetes, hogy ez év januárjában kegyetlen módon meggyilkolták Sajtóvámos község öreg plébánosát: Seliga Mihályt. A tettest mindezekig nem találták meg. Most végre világosság derült a titokzatos bűnyűgyre. A rendőrség ugyanis a legutóbbi napokban megtartott razzia során elfogta Répási József 20 éves suhancot, aki kihallgatása során elmondotta, hogy ez év januárjában Miskolc környékén koldult. Ennek a vallomásnak alapján a rendőrség faggatni kezdte a legényt, aki végül is megtört a keresztkérdések súlya alatt és bevallotta, hogy részese volt a Seliga Mihály ellen elkövetett gyilkosságnak. Egy Horváth Antal nevű fiatal társával januárban Miskolc környékén koldult és eljutott Sajtóvámosba is. Miután azt gyanították, hogy a plébános jómódu ember, elhatározták, hogy meggyilkolják és kirabolják. Január 25-én éjszaka álkulccsal behatoltak Seliga lakásába, ahol az öreg papot éppen imára kulcsolt kézzel találták s leütötték. Répási ezután fojtogatni kezdte, majd Horváth kalapáccsal fejbeverte. Végül pedig Répási egy kecskelábnyelű törrel többször szívén szúrta a szerencsétlen öreg papot. Amikor látták, hogy már kiszenvedett — felkutatták az egész lakást s a könyvek között 265 pengőt találtak. A pénzt magukhoz vették. A rendőrség Répási társát most rádió körözi.

Iskolai értesítés. A gyulafehérvári „Mailáth” liceumban a rendes tanítás szeptember 16-án kezdődik. A javító vizsgálatok szept. 11-én és 12-én lesznek. Az I. osztályosok szept. 12-én felvételi vizsgálatot tesznek a román és magyar nyelvből és a mennyiség-tanból. Az internátusban szept. 14-én kell jelentkezni.

her Láni
ni. Köny
iff Béla.
jesszék
var napi
ok

Autótulajdonos urak figyelmébe!

**Autófényező és szatler
üzememet Nagyvárad
Körös-u. 25. sz. alá**

helyeztem. Vállalok **DUCO** rendszerű autófényező-
zést a legmodernebb kivitelben, ugyancsak tő,
megcikkek és butorok **DUCOZASAT** is vállalom

Piscorán János

autófényező.

Nem minden Weisz — zsidó. Veszprémből
Jelentik: Balatonalmádiban négytagú osztrák tár-
saság jelent meg néhány nappal ezelőtt és fürödni
ment a Balatonba. Egyik fiatalember a strand
trambulinjáról fejest ugrott, azonban néhány pill-
anát mulva eszméletlen állapotban huzták ki a
vízből. Be akarták szállítani a veszprémi kórházba,
de utközben meghalt. Az orvosok megállapítása
szerint nyakcsigolyatörés ölte meg. Zsebében irat-
okat találtak, amelyek szerint Weisznek hívták. A
halotyszállítók azt hitték, a szerencsétlen Weisz iz-
raelita vallású és ezért kivitték a zsidó temetőbe.
Ott felravatalozták és kintették a temetés napját is.
Az osztrák társaság többi tagjai értesítették a fia-
tal ember rokonait, akik hamarosan Veszprémbe
érkeztek. Az osztrák rokonok alig tudtak szóhoz
jutni meglepetésükben, amikor megtudták, hogy
családjuk halottja a zsidó temetőben van felrava-
taloza. Hamarosan tisztázták, hogy Weisz kato-
likus vallású s kérték, hogy szállítsák el a zsidó te-
metőből. A veszprémi hitközség azonban ragaszkod-
ott a ravatalozási költségek megfizetéséhez és csak
úgy volt hajlandó kiadni a halottat, ha a rokonok
ezt az összeget kifizetik. Időközben megérkeztek
Weisz szülei is, akik nem voltak hajlandók fizetni,
de a hitközség továbbra is ragaszkodott követelésé-
hez és nem akarta kiadni a holttestet. Hosszas tár-
gyalások indultak meg, amelyek azonban ered-
ménytelenek maradtak, amire a család erélyes lé-
pésre szánta magát: bejelentette a hitközségnek,
hogy halottrablás címén tesz bűnügyi feljelentést.
Ezek után végre megpihenhetett a szerencsétlen
osztrák fiatalember a veszprémi köztemető hantja
alatt.

**Rejtélyes bőröndös gyilkosság Cseh-
szlovákiában.** Prága. Saját tud. A pozso-
nyi és kassai pályaudvarokon bőröndökbe egy
női holttest feldarabolt részeit találták meg
pár nappal ezelőtt. A két bőrönd tartalmából
összeállították Prágában a hullát, a szerencsét-
len nőt gondosan megfésülték, a viaszszárga
arcot kifestették, szeméibe formalint fecsen-
dezték és így valamelyes formába visszaállít-
va az élő arc kifejezését lefényképezték. A
hullát a prágai bonctani intézetben közszem-
lére tették ki, a fényképét pedig az összes la-
pokban közlik s a mozikban vetítik, hátha
ráismer valaki a szerencsétlenre. De még sen-
ki sem jelentkezett, hogy felismerte volna. A
detektívek végig járták Csehszlovákia összes
bőröndgyárait. Prágában, Brünben, Kassán
és az összes kereskedéseket, felmutatták a bő-
röndök fényképét, de nyomra nem jutottak.
A holttest mellett volt fehérneműje s egy
férfi nadrág, de ezek se vezettek még nyom-
ra. Megnehezíti a nyomozást, hogy Prágában,
ahol a bőröndöket feladták, nagy az idegen-
forgalom az ősi vásár miatt. A szállóportások
sem ismertek rá a rekonstruált hulla fényké-
pében esetleges szállóvendégek. A nyomozás
nagy eréllyel folyik. A pesti bőröndösgyilkos-
ság ehhez hasonló volt, de a rendőrség párat-
lan bravúrral 24 óra alatt megállapította a
halott azonosságát s a gyilkost 48 óra alatt el-
fogta. Megérthető, ha a cseh rendőrség foko-
zott ambícióval dolgozik a titokzatos gyilkos-
ság felderítésén.

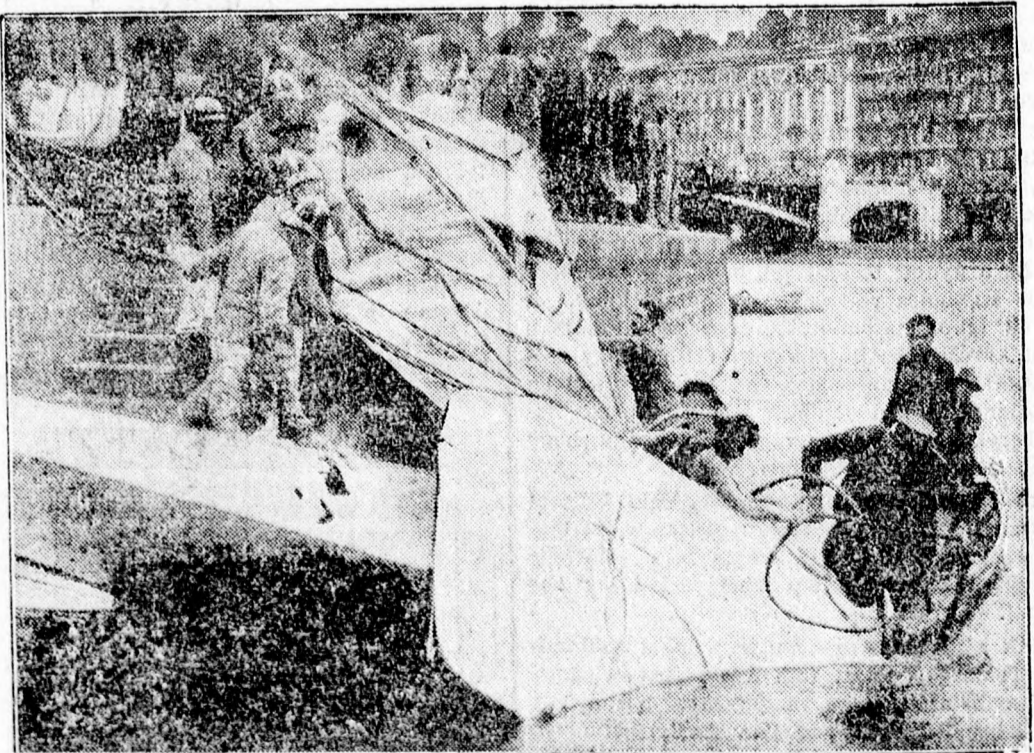
Szülők figyelmébe! A Szent József
intézetben igen mérsékelt díjazásért, akár
mint bentlakó, akár mint bejáró növendékek
magánvizsgára gondos és lelkiismeretes elő-
készítést nyerhetnek azok a tanulók, akik a
Gojdu liceum I. osztályába a felvételi vizsga
miatt nem jutottak be. Felvilágosítást az igaz-
gatóság ad. Oradea, Str. Bratianu 7,

**Egy ploesti luxusautó vérében hagy-
ta az elűtött gyermeket Derestyénél.**
Brassó. Saját tud. Tegnap délután egy gépkoc-
si a Predeal és Derestyé közötti úton elűtött
egy 5-6 éves fiút, aki véres sebekkel ájultan
maradt a földön. A gépkocsi, amely a ploesti
1782. számot viselt, illetve a sofőr, mintha
mi sem történt volna, tovább akart haladni,
azonban a turisták, akik Brassó felől jöttek,
feltartóztatták és visszairányították a szeren-
csétlenség színhelyére, ahol már nagy tömeg
vette körül a súlyosan megsérült Vágó Ferenc
bácsfalusi gyermeket. A gépkocsi utasai ma-
guk mellé vették a kocsi a gyermeket és haza-
vitték szülei lakására, ahol letették és be sem
várva, vagy orvos érkezzen a hához és meg-
vizsgálja a gyermeket, eszeveszett sebességgel
tovább rohantak. A kis Vágó állapota súlyos.
A lelketlen utasok ellen megindult az eljárás.

Bányaszerencsétlenség. Torda. Saját
tud. A tordai hasadéknál lévő kőbányá-
ban Timár János és Caluger László kőfejtőkre
részakadt a felettük lévő kő és földréteg. Munká-
társaik gyorsan kiásták őket, de kezük-lábuk
eltört és súlyos belső sérüléseket is szenved-
tek. Mindkettőt a tordai kórházba szállították.

Szeptember első napjaiban a volt francia
miniszterelnök Herriot meglátogatta Moszk-
vát. Képünk balról jobbra: Herriot a Kreml
őreg ágyuja alatt, Alpha moszkvai követ és
az orosz keleti különítmény vezetője.

Az egyik bécsi duplafedelű rendőrréplőgép — amely a Szent István tem-
plom felett kénytelen volt kitérni egy magánréplőgépnek, motorhiba következtében
lezuhant és belesett a Duna-csatornába. A repülőgép elmerült, a három benneülő
azonban szerencsés kiugrással megmenekült és épségben ért földet. Képünkön a
vizbezuhanó gépet vonják a szárazföldre.

Tiszta művészet

A német nemzeti szocialista párt nürn-
bergi kulturális ülésén Hitler Adolf birodal-
mi kancellár a legmagasabbrendű szellemi
törekvésekre is kitért és kijelentette, hogy a
nemzeti forradalom politikájához hiven a
tisza művészetet keresi és elveti
mindazt, ami állítólag tetszik, anélkül, hogy
a művészethez valami köze volna. Amilyen
világos és mély értelműek ezek a szavak,
olyan félreérthetetlenül megjelölik azt az
útat, amin az örökérvényű igazságok halad-
nak. Ez a kijelentés, amelyre Hitler hitet
tett a tiszta művészet mellett, nem világ-
nézeti elv, még kevésbé politikai szólalom, de
megnyilatkozás és félremagyarázhatatlan
vallomás. Tiltakozás és hadüzenet minden
olyan törekvés ellen, amely hangzatos jel-
szavak cégére alatt egyedül az üzletet tekin-
tette és a mesterségesen megfertőzött és le-
alacsonyított tömegizlésre való hivatkozással
igyekezett megteremteni és az életre rá-
kényszeríteni a maga „új művészetének”
hazug törvényeit. Hitler ezzel a kijelentéssel,
mint államférfi, eleven cáfolatú a leghan-
gosabb vádaskodásoknak, teljes elégtételt
szolgáltató mindazoknak, akik úgy Német-
országban, mint másutt, a legválságosabb
pillanatokban sem tagadták meg az igazi
művészetet és a magárahagyatottság méltó-
ságával és a tiszta művészet sértetlenségébe
és halhatatlanságába vetett rendíthetetlen
hittel várják az idők fordulását, amikor a
génusz újból kiemelkedik az olcsó vásári
láрма hullámaiból. A nürnbergi szózat
messze hallatszik. Figyelmeztetés a közel-
multnak, biztatás a jelennek. A tiszta művé-
szet fölkel, hogy diadalmasan megelevened-
jék és elfoglalja régi helyét.

**Szerencsétlenség a brassói pályaud-
varon.** Brassó. Saját tud. Súlyos kimene-
telű szerencsétlenség történt tegnap délután a
külvárosi állomásnál. Szöcs József lapelárúsító
át akart menni a pályatesten, mielőtt az érkező
vonat áthaladt volna az állomáson. Közben el-
lenkező irányból egy másik vonat is érkezett,
mire Szöcs József gyorsan visszalépett. A kö-
vetkező pillanatban azonban az először meg-
pillantott vonat herobogott és a türelmetlen
lapelárúsítót elűtötte. Súlyos belső sérülések
kel a közokozatba szállították.

**Az érdekelt előfizetőink szives figyel-
mébe.** Felkérjük t. előfizetőinket, hogy
hátralékos és esedékes díjaikat címünk-
re átutalni sziveskedjenek, nehogy la-
punk küldése ennek elmulasztása esetén
akadályba ütközzék.

A G Y E R M E K

ROVATVEZETŐ:
CSÚRÖS EMILIA

Ajtó előtt

Irta: R. Berde Mária

(Gida öcsémnek.)

Ajtó előtt macskánk bekérezik.
Lehet, hogy fázik. Vagy tán éhezik.
Vár. Vagy ki, vagy be majd jó valaki.
Eredj, fiacskám, nyiss ajtót neki.
— Mert lásd: mikor őt bántja valami,
Mekhötött nyelve nem tud szólani.
Ha kérded, csak kitégél a szeme,
És néha nyávog és ez mindene.
Értelme kurta, s mely hozzája jut:
Irgalmasságunk az egyetlen út,

S egyszer mi is, — ki tudja a jövőt —
Tán így ülünk egy zárt ajtó előtt.
És a kilincs oly fentről int felénk,
Mint a szegény macskára a miénk.
Értelmünk ott, mint éji mécs napon,
Az örök fény előtt kihuny vakon,
Emberszavunk, a szárnyas és kevély,
Egy vinnyogásnál többet majd nem ér.
S csak meglapulva nézdelünk körül,
Lesvén a kézre, amely könyörül.

Lásd, irgalmat ha akkor nem lelünk:

— Eszellen némákkal — mi lesz velünk?

Pisti meg a Zsuzska

Amíg iskolába nem kerültek, együtt szedték a sárga pityangót a mezőn és lesték a hosszulábú, fehérhüllényes golyót, hogy rászáll-e a szalmakazalra, vagy tovább repül? Kócos, szeplős, kis falusi gyerek volt Zsuzska, kenderszínű haja két kunkorodó farkocsa fonva, de mielőtt átszaladt az „udvarba” játszani, mindig megnézte magát a tehénitató vályuban.

Pisti rendkívül kegyes volt kis pajtásához. Minden csemegéjét megosztotta vele, sőt megengedte azt is neki, hogy a hintalóvára üljön. Pedig teremtett léleknek — a Picula cicán kívül — még csak érintenie sem volt szabad a Rigót, olyan féltett drága kincs volt az. Igaz, hogy a Picula cicával meg az volt a baj, hogy nem szeretett hintáznai, — még lovon sem.

Egy szép, madárdalós reggelen Zsuzska fiába ült a veranda lépcsőjén, senki sem mondta neki, hogy jöjjön beljebb. Pisti hangját sem hallotta sehol. Óvatosan a ház mögé került és bekukucskált a gyerekszoba ablakán. Elszomorodott nagyon hatuszindős kis szíve attól, amit bent látott. Pistinek fehér kendő volt a homlokán és csendesen feküdt kis ágyában. Mellette ült anyukája és könnyes szemmel figyelte lélegzését.

Pisti észrevette, hogy Zsuzska kívülről fehérre lapítja orrát az ablaküvegen. Elmosolyodott és úgy kiáltotta.

— Ott van Zsuzska, jöjjön be Zsuzska!
Halkan csitította anyuka:

— Nem lehet az kicsi fiam, hátha olyan bajod van, hogy ő is megkapja, ha bejön. Várjuk meg, mit mond a doktorbácsi.

— Hát akkor ő is beteg lesz. Ketten leszünk betegek, — felelte Pisti és láztól égő kezecskéjével egyre inlegette az ablak felé.

A doktorbácsi megérkezett és igen komolyan csóválta a fejét. Ragályos bajról nincs szó ugyan, de nagyon kell vigyázni és az a fő, hogy pontosan beszédjék az orvosnőnek. Zsuzskának is szabad volt bejönni, de csak csendesen ülni, hogy se zajt, se port ne verjen fel. Ült is Zsuzska olyan csendesen, akár egy kis nyúl. El sem mozdult Pisti ágya mellől és folyton mesélt neki. Elmondta, hogy egyszer átment a Holtmaroson és amikor a szigetre ért, szembe jött vele egy róka. Pista nagyon érdeklődött.

— Róka? De igazi vörös?

— Igazi vörös és csizma volt a lábán.

— Csizma? — Rókacsizma?

— Nem! — Embercsizma, de egészen kicsi embercsizma. Az egyik piros volt, a másik fekete.

— Nem hiszem el, te Zsuzska!

— Már pedig elhiheted, mert éppen el akarta vinni a Piculát! Azt csak elhiszed? Mert ha nem hiszed, nem mondom tovább!

— Hiszem, Zsuzska, hiszem, csak mondó tovább. Hogy volt tovább?

— El akarta vinni a Piculát, bizonyosan meg akarta enni. Csakhogy nálam volt a Nanó guzsaja és olya, ütöttem vele a csizmás róká-

ra, hogy rögtön elengedte Piculát, ő maga pedig úgy elszaladt, hogy a csizmáját is alig láttam. Hát nézd meg, ha nem hiszed. Látod, Picula ott sütkérezik a napon. Ha elvitte volna a róka, most nem lenne ott a kertben. Nem igaz?

— Igaz, Zsuzska, igaz?

Délben megérkezett a doktorbácsi által rendelt orvosnő. Bizony, az keserű is volt, savanyú is, Pistinek sehogya sem ízlett. Egyre azt állította, hogy ilyen rosszat még nagy ember sem tud bevenni. Hiába magyarázták neki, hogy sohasem lesz egészséges, ha szót nem fogad, sohasem játszhat többé a Rigóval, meg a Piculával, hanem mindig, mindig az ágyban kell feküdnie hidegvizes ruhával a homlokán. Hiába volt minden, Pisti makacsul összeszorította a szemét és a száját és egyre azt kiáltotta:

— Nem, nem! Nagyon rossz!

Ekkor Zsuzska is odasomfordált a nagyok közé és egészen komolyan mondta:

— Hadd kóstolom meg én is!

Pisti kinyitotta a szemét és csodálkozva nézte Zsuzskát. Az megnyalta az elébe tartott fehér port és gunyosan huzta le a szája szélét.

— Hiszen ez egészen jó! — Csak úgy gondold, hogy rossz. Utána olyan jó ízt érzek!

Pistike a száját is eltátotta a csodálkozástól, de már nyujtotta is kezecskéjét.

— Én is kérek, anyuka!

Egy hét múlva Zsuzska nem értette, hogy miért adott rá vadonatúj piros ruhácskát Pisti anyukája. Akkor már megint együtt kergették Pistivel a lepkéket a kertben és nagyokat kacagtak azon, hogy mikor leültek a fűbe, a pillangók mind Zsuzskára szálltak. Bizonyosan valami nagy pipa csúszott nézték. Ilyen bolondos kis pirosruhás lány volt Zsuzska, a Pisti barátja.

REJTVÉNYEK

1. Kettős pótlórejtvény.

Beküldte: Szőke Erzsébet és ifj. Szőke Sándor Gyimesfelsőlók.

— árol —
— sívá —
— zaiszl —
— hon —
— erglu —

Első sor felülről lefelé hátulsó sor alulról fölfelé olvasva Szűz Mária egyik kedves elnevezését adja (szeptember 8-án ünnepeljük).

2. Versesrejtvény.

Beküldte: Fröhlich Iluska Nagyvárad.

Írd le egy szótaggal a bánatot,
Aztán ragassz hozzá egy végiagot,
Még ehhez is kapcsolj egy nap szakát
S megkapod egy ország fővárosát.

Eminéni üzeni:

Szolga Irénke (Sinfalva). Örülök, hogy újra megszólaltál Irénkém, már nagyon törtém a fejem azon, hogy mi lehet az oka hallgatásodnak! Kipihentétek-e már Anyuskáddal együtt a nagy ijedséget? Gratulálok neki ahhoz, hogy most már két iskolás gyereke van! Öcsike örül-e az iskolába járásnak? Bizonyára az új tanítóba is nagyon jó lesz Irénkém, épp olyan, mint a régi, aki elment! A Pestről hozott üzeneteimet megkaptad-e annak idején? Irj mielőbb újból. Öcsike is írjon, ha majd ismeri már a betűket. **Chaura Evi** (Nagyvárad). Igen kedves gondolat Evikém, hogy azt a jelmezedet rajzoltad le, amelyet olyan nagyon szeretsz. Jó volt-e a szülőben lenni? **Glósz Bandi** (Székelyudvarhely). Hát éppen nem haragszom Bandikám, hogy a kellemes vakációzás miatt nem írsz nekem hosszabban — de úgye, most, hogy itt az ősz — inkább reá fogsz érni — akkor annál hosszabb leveleket írsz majd. Voltatok-e gyakran a Szejken? Evike hűgöd hány éves? Örülnek, ha mindketten irnátok! **Pallós Rózi és Nusli** (Arad). Ha rövid is a mondatok, én mégis megérem, hogy az egész szíveteket küldtél el velem! Irjátok meg, hogyan történt Anyuka megérkezése! **Koncsag Karcsi és Anni** (Gyergyóalfalu). Örülök, hogy ti is megszólaltatok édes gyerekek, de még jobban örülök, ha egy szép, hosszú levélben is bemutatkoztok. **Szirmay Zoltika** (Nagysomkút). Olyan szép sorban álltok ezen a képen, mint a katonák, köszönöm, hogy elküldtél. Képelem, hogy Anyuka, de még Apuka is milyen büszke rátok, amikor ilyen szép fehérruhában kivonultok. Az nagyon helyes dolog Zoltikám, hogy ipari pályára mész, manapság úgy hamarabb és jobban lehet boldogulni. Azt látom a képről, hogy nem vagy valami cingár legényke — bizonyára megsegít a jó Isten és sokra fogod vinni! Ird meg azt is, hogy milyen pályát választottál! **Szirmay Tibike** (Nagysomkút). Nagy örömmel látom Tibikém, hogy a te jó magyar érzésed az évekkel egyre növekszik és hogy mint kisfiu olyan dolgokat veszel észre, amit többnyire csak a felnőttek látnak meg. Azt megértem, hogy fáj elszakadnod a kedves, boldog otthonodtól, de bizonyára sok öröm vár rád az intézetben is! Anyuskádnak pedig nem kis büszkesége lehet az, hogy gimnázista fia van! **Szirmay Gyuszká** (Nagysomkút). Azt írod Gyuszkám: „Az igaz, hogy nagy türelem kellett ahhoz, hogy egy negyedórát álljak a fényképezés előtt, de az a fő, hogy kibírtam!” Azt meg én mondom, hogy vétező kibírtad! Még a szemed se rezdült a képen! Ez már derék dolog! Szeretnék megismogatni érte! Én is megígérem ezért neked, hogy teljesítem a kérésedet és olyan képet fogok küldeni, amelyiken rajta lesz a kezem. Anyuskátokat szívből üdvözlöm és nagyon szeretnék egy olyan képet kapni, ahol ő is rajta van, veletek együtt. A rajzpályázaírók ne maradjatok le. Rejtvényetek sorra kerül. **Filóp Magda** (Brassó). A hórghurut csunya dolog Magduskám, én is sokat szenvedek vele — jó, hogy tudtál megírni rá! A rajzod nem késett le és nagyon csinos, de a rejtvényednek küldd el a megfejtését is, mert semmiképpen sem tudom kitalálni. **Hesz Márta** (Nagyvárad). Ujabb virágaidat és gazdag mellékletű levélkédet köszönöm Mártikám. Nagyon kedvesek a fényképfelvételeid, meg az újabb rajzod is, de legjobban a csónak felvonulásért kell, hogy megdícsérjelek. Olyan ügyesen írtad le, hogy magam előtt látom az egészet és ez megvigasztal azért, hogy nem mehettem el megnézni. Sok szerencsét az algebrahoz, meg a felvételi vizsgához. Biztosra veszem, hogy sikerül, mert a te bizonyítványod mellett másra gondolni sem lehet, mint sikerre! **Fischer Alizka** (Mezőfény). Annyi szeretettel írsz arról a ti szép vidéketekről, hogy magam is szeretnék úgy néha-néha virágot szedni veletek azon a ti vadliragos mezőtökön. Mostanában már a szülőbe is érdemes kimenni úgye, hiszen minden gyümölcs érik és képelem milyen vidám gyümölcszedést rendeztek! Csak élvezzék is jól ki a vakációnak minden örömet, mert nem sokára újra itt a tanulás, a munka ideje. Annak örülök, ha a fiúkat is ráveszed a levélíráásra és külön megdícsérlek érte, ha sikerül. Sterk Mariska néni szívből üdvözlöm! **Brém Irénke** (Mezőfény). Amint leírod, a te vakációd igazán nagyszerűen telik Irénkém! Van három kiscicád és alvó babád, két kocsival és öt párnával, hát még a bátyókad négy gerlicéje milyen aranyos lehet! Azután az a mézpergetés lehetett csak kitűnő multság! Én úgy sejttem, hogy még az orrocskad hegye is mézes volt akkor. Ird meg, igazam van-e?

A többi levélre a jövő héten válaszolok.

A 196. számban küldött rejtvények megfejtése és a megfejtők névsora a jövő héten kerülne! saxra.

SPORT

Sindelart és Bindert „szipházzák“ a franciák

— Rinner csak német színekben akar indulni Torinóban —

Az osztrák futballszövetség legutóbbi ülésén határozatot hozott, amely szerint minden olyan játékos, aki külföldi menedzserrel akar tárgyalni szerződés céljából és minden olyan játékos, aki külföldre való játékoseladás ügyében óhajt tárgyalásokat folytatni, ezt köteles előzőleg bejelenteni a szövetségnek. Indokolt esetekben a szövetségnek joga van ellenőrző felügyeletet gyakorolni a tárgyalásokon. Ennek a határozatnak érdekes okai vannak. A párizsi Racing Club sikerét, amelynek — mint ismeretes — sikerült leszerződtenie Hident, a csodakapust, nyilván több francia egyesület megirigyelte és jelenleg egy sereg francia menedzser tartózkodik Bécsben, akik mind játékoszt akarnak vásárolni. A franciák állítólag „kész listával“ jöttek és a legnagyobb tiokban tárgyaltak, senki sem tudta pontosan kivél, de beavatott körökben azt híresztelik, hogy elsősorban Sindelart, a „bécsi iskola“ professzorát és Bindert, a Rapid mult szezonban feltűnt gólkirályát szeretnék elszipkázni.

Ennek hírévé, az osztrák sportlapok koncentrikus támadást intéztek a „sötétben dolgozó“ szipházók ellen és erélyes lépéseket követeltek a szövetségtől, amely végül kénytelen volt engedni a sorozatos támadásoknak és meghozta a fentemlített határozatot. Megjegyzendő, hogy a lapok ezt a határozatot nem tartják kielégítőnek és most azt követelik, hogy a szövetség egyelőre ne engedélyezzen semmiféle játékos-átigazolást a külföldnek.

Hiden után Sindelar elvesztése olyan csapás lenne, amit még a „Wundermannschaft“ is csak nehezen tudna kiheverni és ezért érthető a bécsi sportsajtó izgalma, viszont mégis kérdés marad, szabad és tanácsos-e ennyire korlátozni a játékosok egyéni szabadságát, ami teljese elkedvetlenedést és az ambíció elvesztését vonhatja maga után.

A torinói diákversenyekre a bécsi WAC nevezni akarta Rinnert, a kiváló atlétát, aki már annyi dicsőséget szerzett az osztrák színeknek. A horgkeresztes érzelmeiről ismert fiatal atléta az egyesület legnagyobb meglepetésére kijelentette, hogy Torinóban csak német színekben hajlandó indulni. A WAC jelentést tett erről az atlétikai szövetségnek, amelynek elnöksége maga elé idézte Rinnert, hogy felvilágosítást kérjen tőle, amire az itt is nyíltan kijelentette, hogy csak Németország színeiben hajlandó starthoz állni. A szövetség erre nem adott engedélyt Rinnernek és a legszívesebben szeretné az egész ügyet elutasolni, amit azonban tekintettel arra, hogy azt a baloldali sajtó állandóan napirenden tartja, valószínűleg nem lehet és ha a sokszoros osztrák bajnok mégis beváltja fenyegetését és

Ismét három világbajnokságot nyertek a magyar főiskolások a torinói világbajnokságokon

Torinóból jelentik: A főiskolás világbajnokságok során szerdán ismét több úszószámokban került döntőre sor, amelyekkel be is fejeződtek az úszóversenyek. Az úszószámok nagyon sok sikert hoztak a magyar színeknek. Három új számban nyertek világbajnokságot, úgy hogy ezekkel együtt már hat világbajnokságot szereztek a magyar résztvevők.

A 100 méteres hátúszásban Bitskey, a 100 méteres gyorsúszásban Székely nyert világbajnokságot. A 4×200 méteres stafétában (Abay, Nemes, Szabó, Csik, Wannie) szereztek meg a magyarok a harmadik világbajnokságot. Főlényesen nyertek 9 p 43.3 mp.-es idővel. Második lett Olaszország (9 p 59.8 mp.) 3. Franciaország. 4. Németország.

német színekben áll starthoz Torinóban, úgy diszkvalifikálása elkerülhetetlen lesz.

Ugyancsak politikai alapon még súlyosabb fegyelemsértést követett el a legrégibb evezős egyesület, a híres linzi Wiking. Ismeretes, hogy Németország és Ausztria között csendes sportbojkott áll fenn és emiatt a szövetség nem engedélyezte, hogy a Wiking nyolcása induljon a pár héttel ezelőtti megtartott bajor regattán. A szövetség engedélye hiányában a linziek kiutazási engedélyt sem kaptak (osztrák állampolgár ma csak kiutazási vízummal lépheti át a német határt), ami azonban nem nagyon zavarta a Wiking legénységét, amely kapta magát és éjszaka titokban felcsónakáztak a Dunán Passauig, ahol aztán dacára a starttilalomnak, résztvettek a regattán.

Az Ausztria—Ambrosiana-mérkőzésről azzal egyidejűleg a kedvelt osztrák rádióspeaker: Schmieger professzor konferanszát akarta továbbítani a Ravag. Amikor ezt a vasárnap Bécsben bajnoki mérkőzéseket játszó egyesületek megtudták, azonnal küldöttséget menesztettek a szövetséghez és a rádióadás betiltását követelték, különben veszélyeztetve látták az egész vasárnapi bevételt. Minden joggal fel lehetett ugyanis tételezni, hogy a közönség legnagyobb része a milánói útközetre kíváncsi és azt lakásán vagy a kávéházakban hallgatja végig, ahelyett, hogy kimenne a pályákra. A szövetség engedett az indokolt kérésnek és intézkedett a Ravagnál, hogy Schmieger beszámolóját először gramofonlemezre vegyék fel és csak este hét órakor továbbítsák.

Az összes erdélyi és bukaresti lapok a legnagyobb felháborodással írják a legújabb sportbotrányról. A torinói főiskolás világbajnokságokra — mint ismeretes — Románia is benevezte résztvevőit. A kijelölt futballisták már el is indultak, de csak Temesvárig jutottak, mert ott az a „kellemes“ hír fogadta őket, hogy az egész út elmarad, mivel későn érkezett a nevezés. A kudarcért Rosculetet és Velcut okolják, akik Olaszországban jártak anélkül, hogy megérdeklődtek volna, hogy Románia nevezése végleges-e a főiskolás világbajnokságokra. Most az egyszer nem a pénzkérdés fordult meg a dolog, mivel Cămpineanu, a diák-szövetség elnöke, 200.000 leit kapott a minisztertanácsától, azzal a meghatározott feltétellel, hogy ebből fedezék a román résztvevők torinói útiköltségeit. Az egész ország sportközvéleménye követeli, hogy a felültegett és ilthonmaradt versenyzőknek legalább annyi elgátétele legyen, hogy abútnosok vegyék el méltó büntetésüket.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankim 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Allátkeresőknek 33 százalék kedvezmény

Alkalmazás

Elsőrendű tőke segédet azonnalra keresek. Röllich Parcoul Ștefan cel Mare 19 Oradea.

Különféle.

Zenker Margit szabásati iskolájában újabb tanfolyam kezdődik szeptember 1-én Schlauchtör 2.

Iskolabáráro gyermek vagy diák ellátásra felvétetik, cím: Alex Russó 2. (volt Károly-utca) Velenecén.

Középiskolás magántanulók előkészítését vállalom. Dr Czumbel Károly. Bunyitay liget, Kereszt u. 1. szám.

Zongoratanítást vállal kezdőknek és haladóknak. Bunyitay liget, Kereszt u. 1. szám.

Lakás

Háromszobas mellékhelyiségekkel álló, szép lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bathyányi u. 10. emelet.

Négyszobás, modern lakás kiadó november 1-re. Szaniszló utca 27. szám.

Modern háromszobás, fürdőszobás lakást keresek, lehet külvárosban, Phoenix trafik Szilágyi Dező u. 6.

Két szobás emeleti udvarilakás összes mellékhelyiséggel azonnalra kiadó. Str. Moldova No. 18. (Kálvária utca).

Kiadó azonnalra a fő utca 7. szám alatt egy 3 vagy négyszobás komplett lakás, valamint Körös-utca 15. sz. alatt egy kétszobás lakás. — Érdeklődni ugyanott lehet.

Kiadó lakás. Háromszobas, konyha, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel ellátott modern magánház augusztus 15-re, Strada Delavrance (Ritodó Zs.) 40. kiadó.

Eladó egy zongora és egy nagy ebédülő-szönyeg Körös-u. 15.

Egy szoba, konyha szeptember 15-re kiadó. Petru Rareș (Péter-u.) 12 sz.

Két- és háromszobás, fürdőszobás lakások november 1-re kiadók, Berkovits Ferenc-utca 38.

Adás-vétel.

PUHA ÖLMOT állandóan vez a Szent László nyomda r. t. Oradea, Str. Regele Carol No. 5.

Egy ebédülő-kredencó és egy ebédő-asztal sürgősen, olesón eladó. Str. Pasteur (Kórház u.) 7.

Méstermelőktől mézet veszek. Kérek ajánlatot. Joó Lajos, Oradea, Take Jonescu (Körös-u.) 24.

30 év óta fennálló fényképészeti műtőrom a város legforgalmasabb helyén sürgősen eladó. Szabó Dénes Oradea. Str. Gen Moșoiu. 2.

PÁLYÁZAT

Román-magyar szakos tanári állásra pályázatot hirdet a szászrégeni román. kat. gimnázium. Fizetés 3500 leig. A pályázatot szeptember 14-ig kell beküldeni.

Szerkesztői üzenetek

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza

„Egy falusi asszony“. Hogy a fordítások jök-e, vagy sem, csak akkor tudnók elbírálni, ha a versek eredetije is kezünk között lenne. Keresgélni pedig se időnk, se módunk reá. Juttassa hozzánk az eredeti verseket is s akkor tudunk érdemben válaszolni. Addig a fordításait eltejtük.

M. L. Gombavásár c. elbeszélését közöljük. Levél ment.

P. V. Édesanyánk c. elbeszélésében sok érzés van, érdekes is, de a feldolgozása annyira pongyola, hogy ebben a formában nem közölhetjük. Próbálja meg átdolgozni, a téme megérdemli.

Földi Mátyás. Az Ádámnak tett ígért verse nagyon szép. Az ősi est is tele hangulattal. Alkalmadtán közölni fogjuk. Az újabbán küldött két verse már nem sikerült.

E. S. A nagymajtényi sikon c. leírását a történelemben jobban megkapjuk. Olvassa el P. Gulácsy Irén Pax vobisát.

N. B. Elek c. verse nem közölhető.

A kiadóhivatal üzenetei

György Szilveszter. A kért jegyzéket küldeni nem tudjuk, tekintve, hogy szindarabos könyveket nem tartunk raktáron.

Szentferencendi zárda, Köhalom. Köszönettel igazoljuk az átutalt összeget, amelyet augusztus hóra irtunk javukra.